

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 02
Rotel 020109

DOM
2020-04-29
Stockholm

Mål nr
T 935-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom 2018-01-03 i mål T 9354-15, se bilaga A

PARTER

Klagande

Greger Björkegren, 19560423-0333
Skeppargatan 49 B
114 58 Stockholm

Ombud: Advokaten Jens Tillqvist
Advokatfirman Cederquist KB
Box 1670
111 96 Stockholm

Motpart

Hyresgästföreningen, 802001-5106
Box 7514
103 92 Stockholm

Ombud: Advokaterna Märten Lundmark och Ann Nilsson
L&L Advokatbyrå AB
Box 3373
103 67 Stockholm

SAKEN

Fordran

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.
2. Greger Björkegren ska ersätta Hyresgästföreningen för dess rättegångskostnad i hovrätten med 1 063 541 kr och ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker. Av beloppet avser 1 062 500 kr ombudsarvode.

Dok.Id 1571266

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00		måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Greger Björkegren har i hovrätten inskränkt sin talan och yrkat att hovrätten

(a) ska bifalla hans i tingsrätten framställda yrkanden om ersättning för arvode (s. 5-9 i tingsrättens dom),

(b) befria honom från skyldigheten att ersätta Hyresgästföreningen (HGF) för rättegångskostnader i tingsrätten och förplikta HGF att i stället ersätta hans rättegångskostnad i tingsrätten.

HGF har inte haft något att erinra mot inskränkningen av talan och har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

PARTERNAS TALAN I HOVRÄTTEN

Parterna har åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Parterna har lagt fram samma utredning i hovrätten som i tingsrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Bakgrund till tvisten

Greger Björkegren valdes till ordförande för HGF:s regionstyrelse Region Stockholm i april 2013. Beslutet fattades av regionfullmäktige. Förordnandet var tidsbegränsat till två år. Den 21 oktober 2014 fattade majoriteten av ledamöterna i regionstyrelsen ett beslut som innebar att Greger Björkegren suspenderades från samtliga sina förtroendeuppdrag i HGF region Stockholm. Beslutet var inte tidsbegränsat. Greger Björkegren överklagade beslutet till HGF:s förbundsstyrelse som avslog överklagandet den 9

december 2013. Förbundsstyrelsen begränsade suspensionen till att gälla till och med den 20 november 2019 men uttalade samtidigt att beslutet gällde förtroendeuppdrag i HGF.

Frågan om tvisten kan prövas i domstol m.m.

Greger Björkegren har åberopat att han, under tiden den 1 december 2013 till den 21 oktober 2014, och således före beslutet om suspension, enligt ett beslut av regionfullmäktige den 25 januari 2014 var berättigad till ett arvode motsvarande en arbetstidsomfattning om 100 procent. Vidare har Greger Björkegren åberopat bl.a. att han, till följd av beslutet om suspension, förlorat arvode från den 21 oktober 2014 till och med den 29 april 2017.

I Greger Björkegrens talan ligger att HGF:s stagar var ett led i rättsförhållandet mellan honom och föreningen samt att han i egenskap av ordförande i regionstyrelsen enligt stadgarna hade en rätt till arvode, bl.a. enligt regionfullmäktiges beslut den 25 januari 2014. I hans talan ligger vidare att beslutet om suspension till följd av formella fel inte tillkommit behörig ordning och att det inte förelåg materiella, särskilda skäl, för suspension samt att suspensionen är att jämställa med uteslutning av honom och att den annars haft väsentlig ekonomisk betydelse för honom.

HGF har bestritt att Greger Björkegren enligt beslut av regionfullmäktige den 25 januari 2014 var berättigad till ett arvode motsvarande en arbetstidsomfattning om 100 procent. Vidare har HGF invänt att besluten om suspension uteslutande utgör en intern angelägenhet för föreningen, som inte kan bli föremål för prövning i domstol. Om beslutet kan överprövas av domstol har HGF invänt att en sådan prövning endast kan avse dess formella riktighet samt att beslutet i vart fall varit riktigt i formellt och materiellt hänseende. HGF har bestritt såväl att suspensionen kan jämföras med en uteslutning som att den haft ekonomisk betydelse för Greger Björkegren.

Hovrätten har först att ta ställning till om Greger Björkegrens talan kan bli föremål för prövning i domstol.

Det finns ingen lagreglering för ideella föreningar utan det ankommer i stor utsträckning på föreningen att sköta sina interna angelägenheter. Även om det saknas en särskild lagreglering för ideella föreningar finns det normer som föreningen måste följa. Särskilda handlingsregler kan finnas i andra lagar och förordningar samt följa av föreningens stadgar och interna praxis. Därutöver finns regler som kan anses återspegla en inom respektive föreningstyp allmänt accepterad standard av acceptabel kvalitet. Denna standard brukar betecknas god föreningssed. Vad som utgör god föreningssed är emellertid beroende av vad som vid den relevanta tidpunkten utgör synen på föreningarna och dess rättigheter respektive skyldigheter. (Se bl.a. Carl Hemström, Organisationernas rättsliga ställning, 8 uppl., s. 36 och 37.)

Vissa beslut som fattats av ideella föreningar har ansetts kunna bli föremål för prövning i domstol. Som tingsrätten redovisat (se domen s. 25) har beslut om uteslutning av en medlem i en ideell förening ansetts kunna prövas av domstol i formellt hänseende. (Se härtill Carl Hemström, Uteslutning ur ideell förening, s. 128 f. samt s. 225.)

I vissa fall har domstol, som tingsrätten också redovisat, ansetts vara behörig att pröva frågor om uteslutning på materiell grund enligt avtalsrättsliga principer (se t.ex. NJA 1998 s. 717 med däri angiven praxis). Föreningens stadgar har vid en sådan prövning ansetts utgöra ett led i rättsförhållandet mellan föreningen och dess medlem som en del av ett avtalsinnehåll. Prövningen har ansetts kunna omfatta både objektiva och subjektiva grunder för uteslutning (se Carl Hemström a.a. s. 244 f.).

I likhet med vad som gäller i en ekonomisk förening är styrelsens ledamöter i en ideell förening att betrakta som sysslomän, som fått medlemmarnas uppdrag att tillvarata föreningens intressen (se bl.a. Carl Hemström, Organisationernas rättsliga ställning, 8 uppl., s. 58-67). Detta innebär även att styrelsens ledamöter har ett ansvar gentemot medlemmarna på sysslomannarättsliga grunder (se NJA 2016 s. 692, punkt 17). Ledamöterna är skyldiga att vid fullgörandet av sitt uppdrag iaktta den omsorg som krävs av en syssloman i allmänhet (se prop. 1986/87:7 s. 250).

Liksom för ekonomiska föreningar gäller för ideella föreningar att det organ som utsett en styrelseledamot bör ha rätt att entlediga den utsedde ledamoten innan uppdragstiden gått ut. Om stadgarna innehåller särskilda föreskrifter om uteslutning, prövas frågan om uteslutning med utgångspunkt i stadgarna. Något anställningsskydd gäller inte, om den förtroendevalde styrelseledamoten inte samtidigt är anställd. (Se bl.a. Carl Hemström, a.a., s. 64.)

I fråga om tolkningen av stadgarna gäller att denna ska ske på ett objektivt sätt med beaktande av vad som med normalt språkbruk kan anses ligga inom föreningens ändamål. Vidare måste styrelsen ha godtagbara utgångspunkter för de beslut den fattar och ovidkommande hänsyn får inte styra handlandet. En omständighet av betydelse är den omsorg som styrelsen iakttagit för att få fram ett adekvat beslutsunderlag. (Jfr NJA 2016 s. 692, punkt 21, med hänvisning till NJA 2015 s. 939 samt punkt 22.)

Greger Björkegrens talan om rätt till ett högre arvode i tiden före beslutet om suspension bygger på att han, i egenskap av ordförande i regionstyrelsen, enligt stadgarna hade en rätt till arvode enligt regionfullmäktiges beslut den 25 januari 2014. En sådan talan om rätt till ersättning för ett utfört arbete som syssloman i en förening, som grundas på det avtal som stadgarna utgör, måste under alla förhållanden kunna prövas av domstol. Det föreligger således inte något hinder mot att pröva Greger Björkegrens talan i denna del.

När det gäller frågan om även Greger Björkegrens talan om ersättning till följd av att besluten om suspension varit felaktiga kan prövas gör hovrätten följande bedömning.

Genom regionstyrelsens beslut den 21 oktober 2014 att suspendera Greger Björkegren från fortsatta förtroendeuppdrag och förbundsstyrelsens beslut att fastställa regionstyrelsens beslut kom Greger Björkegrens uppdrag som förtroendevald ordförande att avslutas i förtid. Konsekvensen av föreningens beslut blev alltså att Greger Björkegren med omedelbar verkan fick lämna sitt uppdrag som ordförande för regionstyrelsen och att han inte längre erhöll något arvode, låt vara att han inte heller var skyldig att utföra något arbete för föreningens räkning.

Även om en styrelseledamot i en ideell förening inte har någon anställningstrygghet och normalt sett kan entledigas med omedelbar verkan av det organ som utsett denne kan, enligt hovrättens bedömning, ett sådant beslut om entledigande inte anses vara en sådan föreningsintern angelägenhet som inte alls kan bli föremål för prövning i domstol. I hovrätten har Greger Björkegren därtill inskränkt sin talan och frånfallit yrkandena om att hovrätten ska upphäva föreningens beslut om suspension.

Greger Björkegrens talan i denna del utgör alltså nu endast en talan om skadestånd, inom ramen för ett avtalsförhållande, som grundar sig på att suspensionsbesluten inte fattats i behörig ordning och därutöver inte varit materiellt riktiga. Hovrätten konstaterar att det inte råder någon tvekan om att en talan av detta slag måste kunna prövas åtminstone i formellt hänseende.

Frågan är då om domstolen även kan pröva påståendena att besluten varit materiellt felaktiga, dvs. i strid med stadgarna.

Hovrätten instämmer med tingsrätten i bedömningen att frågan om att suspendera någon från ett förtroendeuppdrag i en ideell förening inte kan jämföras med en uteslutning från medlemskap. Som tingsrätten pekat på följer av medlemskapet i HGF förmåner och rättigheter såsom rösträtt, motionsrätt, rätt att delta vid stämmor och rätt att företrädas i hyrestvister.

Ett förtroendeuppdrag i en ideell förening innebär inte heller generellt sett en rätt till arvode och det kan normalt inte anses följa några särskilda rättigheter av ett beslut om att tilldela någon ett förtroendeuppdrag i föreningen.

Av HGF:s stadgar, § 6.2.2, framgår dock bl.a. att fullmäktige i regionen har som uppgift att dels behandla beslut om arvoden till regionstyrelsens ledamöter, dels val av ordförande och övriga ledamöter i regionstyrelsen. Detta måste förstås så att ledamöterna i regionstyrelsen i HGF hade en rätt till arvode.

Ett förtroendeuppdrag bygger på att medlemmarna har förtroende för en viss medlem att utföra vissa uppgifter. En utgångspunkt är därför att den materiella prövningen av

beslut om att utse och entlediga förtroendeledamöter bör ankomma på den ideella föreningen. I konsekvens med detta bör frågan om medlemmarna har förtroende för en viss medlem eller inte, och beslut om huruvida en medlem ska ha uppdrag i föreningen eller inte, normalt sett inte kunna bli föremål för prövning i domstol.

När det gäller frågan om det nu aktuella beslutets materiella riktighet kan prövas i domstol konstaterar hovrätten först att beslutet fått betydande ekonomiska konsekvenser för Greger Björkegren. Vidare noterar hovrätten att bestämmelsen i § 2.5 i HGF:s stadgar ger uttryck för att regionens styrelse kan besluta att en medlem för viss tid eller tills vidare inte får inneha förtroendeuppdrag inom HGF. Som en förutsättning anges att det ska föreligga särskilda skäl. Till skillnad från fullmäktiges beslut att ge någon ett förtroendeuppdrag rör ett beslut om suspension primärt inte frågan om styrelsen *har* förtroende eller inte för personen i fråga, utan om det finns särskilda skäl att besluta att medlemmen inte får inneha förtroendeuppdrag.

Det nu anförda innebär att en skadeståndstalan grundad på ett påstående om att ett beslut om suspension varit felaktigt, med hänvisning till att det inte förelegat sådana särskilda skäl, bör kunna bli föremål för prövning utifrån de faktiska omständigheter som åberopas till stöd för att det förelegat sådana skäl. Det innebär dock inte att domstolen måste uttala sig om medlemmarna hade eller bort ha förtroende för medlemmen, utan enbart om det förelegat särskilda skäl eller inte.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att hovrätten även kan bedöma om besluten varit felaktiga i den meningen att det inte förelegat särskilda skäl att suspendera Greger Björkegren. Hovrätten anser alltså, till skillnad från tingsrätten, att talan kan prövas i dess helhet.

Den fortsatta dispositionen av hovrättens domskäl

Hovrätten inleder med att bedöma Greger Björkegrens påståenden om att han är berättigad till ett högre arvode för den tid han varit ordförande och övergår därefter till att pröva om några formella fel förekommit i samband med besluten om suspension. Om dessa beslut anses ha tillkommit i behörig ordning, har hovrätten att bedöma om

det förelegat särskilda skäl att suspendera honom. Om hovrätten bedömer det visat att sådana skäl förekommit, ska överklagandet lämnas utan bifall. Om hovrätten däremot kommer fram till att det inte visats att det förekommit särskilda skäl att suspendera honom, har domstolen att ta ställning till om Greger Björkegren är berättigad till de yrkade beloppen för uteblivet arvode. Inom ramen för den bedömningen har domstolen att bedöma föreningens invändningar om att Greger Björkegren inte lidit någon skada och att han i vart fall underlåtit att begränsa sin skada.

Yrkandet om högre arvode för tiden före suspensionsbeslutet

Hovrätten instämmer helt i de överväganden tingsrätten redovisat på s. 34 och 35 i domen och delar bedömningen att Greger Björkegren inte visat att han varit berättigad till ett högre arvode än det som betalats ut till honom.

Har det förekommit några formella fel i samband med besluten om suspension?

Greger Björkegren har gjort gällande att formella fel förekommit såväl i samband med fattandet av regionstyrelsens beslut den 21 oktober 2014 som i samband med förbundsstyrelsens beslut den 9 december 2014 att avslå hans överklagande. Därutöver har Greger Björkegren gjort gällande att det var felaktigt av ordföranden för regionfullmäktige den 29 november 2014 att vägra ställa proposition på ett yrkande om att suspensionsbeslutet mot Greger Björkegren skulle upphävas. Beslutet har enligt Greger Björkegren fått till följd att suspensionen inte upphävts vilken den skulle ha gjort om propositionen hade ställts på ett korrekt sätt.

Varken av föreningens stadgar eller av andra styrdokument, som var gällande vid den aktuella tidpunkten, framgick hur ett ärende om suspension skulle hanteras. Till skillnad från de nuvarande stadgarna – som anger att regionstyrelsen inte äger rätt att suspendera en region- eller styrelseledamot – innehöll stadgarna, enligt sin ordalydelse, inte någon sådan begränsning vid tidpunkten för regionstyrelsens beslut avseende Greger Björkegren.

Enligt § 2.5 i HGF:s stadgar är det regionstyrelsen respektive, efter överklagande, förbundsstyrelsen som kan fatta beslut om att suspendera medlem från att inneha förtroendeuppdrag. Detsamma gäller beslut om att utesluta eller vägra medlem inträde. Att stadgarna alltså föreskrev, och alltjämt föreskriver, att ett sådant beslut ska tillkomma ett styrelseorgan och inte ett fullmäktigeorgan måste i och för anses vara i sin ordning (jfr NJA 1970 s. 394). Frågan är då om det fanns någon annan praxis i HGF som gällde vid tidpunkten.

Av förhören med flera av styrelseledamöterna i regionstyrelsen har framgått att ärendet om suspendering av Greger Björkegren hanterades på samma sätt som vid ett tidigare tillfälle då en medlem suspenderades från att inneha ett förtroendeuppdrag i föreningen. Styrelseledamoten Fredric Ericsson, som lade ner sin röst vid beslutet, har framfört att det varken nu eller vid tidpunkten för beslutet var möjligt för styrelsen att suspendera en annan styrelseledamot. Flera andra hörda personer, såsom styrelseledamöter, jurister och chefstjänstemän i HGF har däremot gett uttryck för att det vid tidpunkten var förenligt med stadgarna att suspendera en styrelseledamot i regionstyrelsen, därtill styrelseordförande, samt för att ett sådant beslut varken tillkom eller borde tillkomma något annat organ såsom fullmäktige.

Sammantaget kan något annat än det som framgick av stadgarna inte anses ha gällt vid tillfället för suspensionsbeslutet. Det innebär att det vid tidpunkten för beslutet om suspension i regionstyrelsen inte kan anses ha funnits någon begränsning i fråga om möjligheten att suspendera en styrelseledamot i regionstyrelsen.

När det sedan gäller frågan om det förekom några fel inför och i samband med hanteringen av beslutet i regionstyrelsen kan först konstateras att frågan om suspension inte fanns upptagen på det förslag till dagordning som hade skickats ut till styrelseledamöterna i förväg. Punkten "Förtroende för regionordförande" tillkom i samband med att dagordningen justerades under andra punkten på dagordningen. På förslag av vice ordföranden Marina Fredriksson att lägga till denna punkt röstade en majoritet av styrelseledamöterna för en sådan justering och godkände dagordningen med tilläggen. Flera styrelseledamöter och andra förtroendevalda i föreningen har vittnat om att det var vanligt förekommande att dagordningar justerades och att mötespunkter tillkom på

detta sätt. Det bekräftas också av tidigare mötesprotokoll i föreningen. En sådan ordning kan därför varken anses vara oförenlig med rådande praxis i föreningen eller i strid med god förenings sed.

I fråga om beredningen av ärendet i regionstyrelsen och möjligheten för Greger Björkegren att komma till tals i samband med hanteringen beredning av ärendet inför regionstyrelsens beslut, konstaterar hovrätten att någon beredning av ärendet inte ägde rum inför beslutet. Greger Björkegren fick, såvitt framkommit, inte heller yttra sig i samband med mötet utan anmodades att lämna rummet när frågan skulle diskuteras.

Enligt uppgifter från förtroendevalda och tjänstemän i HGF fanns en ordning för beredning av ärenden till regionstyrelsen. Även om ärendet i detta fall måste bedömas som extraordinärt och de normala rutinerna för beredning av ärenden inte kunde följas, måste styrelsens hantering av ärendet anses strida mot grundläggande rättsprinciper och kan inte heller anses förenlig med god förenings sed.

Genom förhören med styrelseledamöterna har framkommit att flera av dessa konfronterat Greger Björkegren med synpunkter på dennes ledarskap. Greger Björkegren var också, enligt egen utsago, medveten om att såväl styrelsemedlemmar som tjänstemän uppfattat hans uttalanden vid ett regionordförandemöte såsom kontroversiella. Även om uttalandena där skulle ha missuppfattats, såsom Greger Björkegren gjort gällande, kan missnöjet gentemot honom som ordförande för regionstyrelsen inte ha kommit som en total överraskning för honom.

Genom utredningen i målet har framkommit att de åtta styrelseledamöter som röstade för beslutet om suspension i regionstyrelsen hade diskuterat frågan om Greger Björkegrens ordförandeskap i förväg. Den omständigheten kan emellertid inte ha gjort dem jäviga. Det har inte heller framkommit att de haft några egna intressen i beslutet. Sammantaget är det inte visat att de varit jäviga.

Efter att Greger Björkegren överklagat beslutet till förbundsstyrelsen bereddets ärendet där av den s.k. stadgruppen. Denna grupp inhämtade underlag från såväl styrelseledamöter som tjänstemän. Greger Björkegren fick tillfälle att yttra sig inför gruppen vid ett särskilt möte där han biträdades av ett ombud.

Liksom tingsrätten anser hovrätten att det inte kan ställas samma krav på en beredning av ett ärende av det slag det nu är fråga om i en ideell förening som när det gäller ett ärende i en myndighet eller ett offentligt organ. Det torde inte heller ställas krav på att det redan i samband med beslutet framgår samtliga de anmärkningar som riktas mot honom utan det torde vara tillräckligt att den suspenderade, om han vill föra talan vid domstol mot beslutet, i samband med rättegången får kunskap om vilka anmärkningar som föreningen riktar mot honom (jfr NJA 1977 s. 129).

I detta fall fick Greger Björkegren, såvitt framkommit, ta del av en skrivelse i vilken fyra huvudpunkter med anmärkningar riktades mot honom. I tingsrättsprocessen har dessa anmärkningar kompletterats och preciserats. Beredningen och hanteringen i förbundsstyrelsen måste anses ha varit godtagbar och måste under alla förhållanden ha läkt de brister som förekommit i samband med hanteringen av beslutet i regionsstyrelsen.

Den omständigheten att förbundsstyrelsen begränsade suspensionen till att gälla till och med den 20 november 2019 och samtidigt beslutade att den skulle gälla förtroendeuppdrag i HGF i dess helhet, och inte bara i region Stockholm, kan inte anses ha inneburit att något formellt fel begåtts.

Sammantaget bedömer hovrätten att besluten om suspension, trots att behandlingen innefattat brister i regionstyrelsen, måste anses ha tillkommit i behörig ordning (jfr NJA 1990 s. 687). Greger Björkegren har alltså inte styrkt påståendena om att det förekommit formella fel i samband med besluten om suspension.

Enligt stadgarna fanns ingen möjlighet för ett fullmäktigeorgan att överpröva ett beslut om suspension utan ett sådant beslut tillkom förbundsstyrelsen. Som redan uttalats måste en sådan ordning anses godtagbar. Den proposition som ställdes av ordföranden

vid regionfullmäktige den 29 november 2014 kan därmed inte anses ha innefattat ett ställningstagande till suspensionsbeslutet som sådant utan endast gällt styrelsens hantering. Det har inte heller varit formellt felaktigt av ordföranden vid regionfullmäktige att vägra ta upp frågan om att upphäva suspensionsbeslutet.

Har det förelegat särskilda skäl att suspendera Greger Björkegren?

Hovrätten anser att åberopsbördan respektive bevisbördan för att det förelegat särskilda skäl att suspendera Greger Björkegren åvilar föreningen (jfr NJA 1977 s. 129).

HGF har gjort gällande att Greger Björkegren misskött utförandet av sitt uppdrag som ordförande genom att agera i strid med förbundsstämmans och regionfullmäktiges beslut, bryta mot HGF:s arbetsordning, vara oförmögen att hålla i möten, komma oförberedd till möten, föredrag och sammankomster, sakna kunskap om HGF:s verksamhet och mål, vara oförmögen att samarbeta, vara oförmögen att representera HGF på ett godtagbart sätt, agera i strid med HGF:s etiska regelverk samt skapa en otrygg och fientlig arbetsmiljö på regionkontoret i Stockholm. Som redan framgått har påståendena om misskötsamhet konkretiserats och kompletterats i samband med domstolsprocessen.

Samtliga hörda styrelseledamöter, även de som åberopats av Greger Björkegren, har gett uttryck för att Greger Björkegrens förmåga att leda styrelsearbetet och att hantera problem som under lång tid funnits inom Region Stockholm var mycket dålig. Vidare har flera vittnat om att Greger Björkegren kommit oförberedd till möten och andra sammankomster samt att han haft samarbetssvårigheter. Dessa påståenden är därmed styrkta.

Det har vidare framgått av förhöret med tidigare förbundsordföranden Barbro Engman att Greger Björkegren hade stora problem med att hantera sitt uppdrag som förhandlare och att de privata fastighetsägarna varit så missnöjda med hans sätt att sköta förhandlingarna att de vände sig till regeringen med synpunkten att förhandlingssystemet inte fungerade. Uppgifterna om fastighetsägarnas ovilja att förhandla med Greger

Björkegren stöds av förhören med regioncheferna Annika Billström och Gunilla Thorin, som båda uttryckt att de blivit kontaktade av fastighetsägarna i denna fråga. Därmed ger utredningen stöd för påståendet att Greger Björkegren varit oförmögen att representera HGF på ett godtagbart sätt.

När det gäller påståendena om att Greger Björkegren agerat i strid med föreningens etiska regelverk och att han skapat en otrygg och fientlig arbetsmiljö på regionkontoret är uppgifterna inte lika samstämmiga. Flera personer har vittnat om att Greger Björkegren agerat fientligt gentemot Gunilla Thorin. Det har också framkommit genom förhöret med henne att skälet till att hon lämnade sitt uppdrag var det dåliga samarbetet med Greger Björkegren. Det finns dock andra som vittnat om att Greger Björkegren bemötte personalen på regionkontoret på ett trevligt sätt. Uppgifterna går alltså isär och den utredning som HGF åberopat kan inte anses ge tillräckligt stöd för dessa påståenden.

Såväl Greger Björkegren som HGF har åberopat en skrift innehållande skäl för suspenderingen. Skriften är inte daterad men av utredningen har framkommit att den färdigställdes efter det att suspensionsbeslutet hade fattats i regionstyrelsen och att den sedermera skickades till förbundsstyrelsen inför hanteringen av överklagandet där. Skriften innehåller ett antal påståenden i olika avsnitt under rubrikerna *Bryter mot beslut, Arbetsmiljö, Etiska reglerna* och *Oförmåga*.

Under avsnittet *Bryter mot beslut* har angetts att Greger Björkegren uttalat att region Stockholm inte skulle vara med på organisationens framtidsarbete och att denna region inte heller avsåg att genomföra något förnyelsearbete. Greger Björkegren har förnekat att han uttalat sig på detta sätt och gjort gällande att hans uttalanden missuppfattats. Greger Björkegrens uppgifter får visst stöd av andra vittnesmål. Utredningen kan därmed inte anses ge tillräckligt stöd för att Greger Björkegren uttalat sig på det sätt som påstås i skriften.

I skriften har vidare under rubriken *Arbetsmiljö* angetts bl.a. att Greger Björkegren hotat enhetschefer om att de bör göra sig av med personal på regionkontoret. Av förhöret med Per Björklind, som var förhandlingschef på regionkontoret, har

emellertid framgått tydligt att Per Björklind varken uppfattat eller uttryckt att han blivit utsatt för hot. Det finns inte heller någon annan utredning som ger stöd för att det förekommit hot.

Däremot har genom förhöret med Per Björklinds och dennes brev/skrift den 24 november 2014 till Förbundsstyrelsen framgått att Greger Björkegren uppmanat Per Björklind att göra sig av med medarbetare samt att Greger Björkegren uttryckt sig på ett sätt som måste bedömas som olämpligt när Per Björklind förklarade att han inte avsåg att göra det. Sammantaget kan dock utredningen inte anses ge stöd för att Greger Björkegren riktat hot mot enhetschefer.

Inte heller uppgifterna under rubriken *Etiska reglerna* om att Greger Björkegren själv uppträtt berusad och att han vid ett tillfälle låtit en berusad ledamot vara med på styrelsemöte vinner tillräckligt stöd av utredningen. Det finns inte heller i övrigt tillräcklig samstämmig bevisning till stöd för påståendena att Greger Björkegren brutit mot de etiska riktlinjerna eller till stöd för att han skapat en otrygg och fientlig miljö på regionkontoret.

Hovrätten anser sammanfattningsvis att HGF genom de uppgifter som lämnats av såväl förtroendevalda som tjänstemän styrkt att Greger Björkegren misskött utförandet av sitt uppdrag som ordförande genom att vara oförmögen att hålla i möten, komma oförberedd till möten, föredrag och sammankomster, vara oförmögen att samarbeta, samt att vara oförmögen att representera HGF på ett godtagbart sätt. Däremot kan föreningen inte anses ha styrkt att Greger Björkegren agerat i strid med förbundsstämmans och regionfullmäktiges beslut, att han brutit mot HGF:s arbetsordning, att han agerat i strid med HGF:s etiska regelverk eller att han skapat en otrygg och fientlig arbetsmiljö på regionkontoret i Stockholm.

Frågan är då om det som befunnits styrkt, var för sig eller sammantaget, kan anses ha utgjort sådana särskilda skäl som avses i § 2.5 i stadgarna.

Det har inte lagts fram någon praxis från föreningen angående tolkningen av uttrycket särskilda skäl. Inte heller finns, såvitt framkommit, några vägledande dokument från föreningen.

Av en promemoria som författats av HGF:s förbundsjurist P-G Nyström och av förhöret med denne framgår att möjligheten till suspension är avsedd att tillgripas endast i undantagsfall och i mycket speciella situationer, exempelvis om en förtroendevald uppenbart missköter sitt uppdrag genom ekonomisk vårdslöshet eller genom att agera i strid med föreningens mål eller beslut. Ett annat exempel enligt denna promemoria är att en förtroendevald agerar på ett sätt som skadar föreningen i den allmänna debatten. Vidare framgår att det ska vara allvarliga överträdelser, närmast medvetna ageranden i syfte att skada organisationen. Av detta får anses följa att det som läggs en förtroendevald till last måste vara av kvalificerat slag.

Föreningen har inte gjort gällande att Greger Björkegren medvetet agerat i syfte att skada organisationen. Samtidigt har framkommit uppgifter om samarbetsproblem och oförmåga att representera HGF utåt. De uppgifter som lämnats i dessa delar har i stort sett varit samstämmiga. De hörda personerna, vilka samtliga på ett eller annat sätt haft en roll i HGF, måste ha haft bättre förutsättningar än domstolen att bedöma om det som lagts Greger Björkegren till last varit av sådant kvalificerat slag att det varit i strid med föreningens mål och beslut och om det skadat föreningen.

Domstolens uppfattning är att utredningen i målet, främst vittnesmålen, ger stöd för att det som hovrätten funnit det styrkt varit av sådant kvalificerat slag att det åtminstone sammantaget utgör sådana särskilda skäl som motiverar ett beslut om suspension. Vidare bedömer hovrätten att ovidkommande hänsyn inte styrkt handlandet i samband med besluten om suspension. Utifrån den samlade bevisningen anser hovrätten alltså att HGF styrkt att det föreligger särskilda skäl att suspendera Greger Björkegren. Tingsrättens domslut ska därför inte ändras.

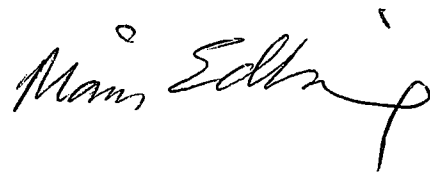
Rättegångskostnader

Vid denna utgång ska Greger Björkegren förpliktas att ersätta HGF:s rättegångskostnader även i hovrätten i den mån de bedöms ersättningsgilla och skäligen.

HGF har bl.a. begärt ersättning för ombudsarvode med 901 000 kr (1 126 250 kr inklusive mervärdesskatt) och 1 433 för utlägg, varav 600 kr avser ansökningsavgift till Kronofogdemyndigheten (KFM). Enligt kostnadsräkningen innefattar arbetet bl.a. verkställighetsåtgärder hos samma myndighet. Varken ansökningsavgiften till KFM eller arbete med verkställighetsåtgärder kan emellertid anses hänförliga till det här aktuella målet och ersättning ska därför inte utgå för dessa. Därutöver framstår yrkandet för ombudsarvode som något högt. HGF bör därför tillerkännas ersättning med skäliga 850 000 kr för ombudsarvode och 833 kr för utlägg (1 063 541 kr inklusive mervärdesskatt).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2020-05-27

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per Carlson (skiljaktig motivering), hovrättsrådet Annika Malm, referent, samt f.d. hovrättsråden Måns Edling och Gun Lombach (skiljaktig motivering).

Skiljaktiga motiveringar, se följande sidor.

F.d. hovrättsrådet Gun Lombach är skiljaktig i fråga om motiveringen och anför följande.

Jag är ense med majoriteten fram till frågan om Greger Björkegrens talan kan bli föremål för prövning i domstol.

När det gäller frågan om rätten till ersättning för arvode i tiden efter suspensionsbesluten instämmer jag med tingsrätten. Även om Greger Björkegren inskränkt sin talan till att endast avse arvodet och inte själva suspensionsbesluten, anser jag alltså att besluten om suspendering ska prövas varken i formellt eller materiellt hänseende.

Överröstad i denna del är jag i övrigt ense med majoriteten.

Hovrättslagmannen Per Carlson är skiljaktig i motiveringen av om det förekommit formella fel i samband med dels beslutet i regionstyrelsen om suspension av Greger Björkegren, dels ordförandens vid regionfullmäktigemötet beslut att inte ta upp frågan om upphävande av suspensionsbeslutet samt anför följande.

Greger Björkegren har, som majoriteten redovisat, gjort gällande att formella fel förekommit såväl i samband med regionstyrelsens beslut om suspension den 21 oktober 2014 som i samband med förbundsstyrelsens beslut den 9 december 2014 att avslå hans överklagande. Vidare har Greger Björkegren, som majoriteten också redovisat, gjort gällande att det var fel av ordföranden vid regionfullmäktigemötet den 29 november 2014 att vägra ställa proposition på ett yrkande om att suspensionsbeslutet mot Greger Björkegren skulle upphävas.

En grundläggande föreningsrättslig princip är att en styrelseledamot inte får delta i handläggningen eller avgörandet av en fråga i vilken ledamoten har ett väsentligt intresse som kan strida mot föreningens (jfr 7 kap. 23 § lagen, 2018:672, om ekonomiska föreningar och 6 kap 10 § lagen, 1987:667, om ekonomiska föreningar). Det förhållandet att en styrelseledamot, innan en fråga tas upp till avgörande, själv har tagit ställning i frågan eller kommit överens med andra ledamöter om att rösta på visst sätt innebär emellertid inte att ledamoten är jävig. Att regionstyrelsens majoritet innan det aktuella styrelsemötet tagit ställning i frågan och kommit överens om att rösta för suspension innebär följaktligen inte att de var jäviga.

Enligt punkten 2.5 i HGF:s stadgar, i deras lydelse vid den i målet aktuella tiden, kunde regionstyrelsen besluta att medlem för viss tid eller tills vidare inte fick inneha förtroendeuppdrag inom föreningen. Ett beslut av regionstyrelsen om suspension kunde enligt samma punkt överklagas till förbundsstyrelsen inom en månad från det att medlemmen fick del av beslutet. Vid tiden för beslutet om suspension av Greger Björkegren innehöll HGF:s stadgar – till skillnad från deras nuvarande lydelse – inte någon begränsning i styrelsens rätt till suspension i fråga om ledamöter i region- eller förbundsstyrelsen.

Det ligger i sakens natur att en ordning där en styrelse är behörig att besluta om suspension av styrelsens ledamöter är ägnad att skapa en rad praktiska problem. Det gäller särskilt när fråga är om styrelsens ordförande, vilket för övrigt belyses av omständigheterna i detta fall. I det stora flertalet ideella föreningar är det dock i praktiken inte möjligt att ha något annat organ än föreningsstämman överordnad styrelsen. Med hänsyn till det behov som kan finnas av att hantera frågor om suspension utanför stämman, får det anses godtagbart att frågor av detta slag beslutas av föreningens styrelse under förutsättning att det finns stöd för det i stadgarna (jfr NJA 1970 s. 394).

Vid den i målet aktuella tiden fanns, enligt vad som har framkommit i målet, ingen särskild reglering inom HGF för hur frågor om suspension skulle hanteras, vare sig i föreningens stadgar eller andra styrdokument. Av grundläggande betydelse måste dock anses vara att ett beslut av detta slag grundas på ett adekvat beslutsunderlag (jfr NJA 2016 s. 692, punkt 21). Beslutsunderlaget bör omfatta i vart fall de omständigheter som läggs medlemmen i fråga till last och den utredning de grundas på samt medlemmens inställning till dessa uppgifter. Av grundläggande betydelse är vidare att styrelsens ledamöter bereds tillfälle att sätta sig in i den uppkomna frågan, bl.a. genom att ta del av beslutsunderlaget.

Härutöver är ett oeftergivligt krav att medlemmen i fråga bereds tillfälle att ta del av de omständigheter läggs honom till last och den utredning som de grundas på samt skäligt rådrom att yttra sig i frågan. Medlemmen bör därvid få tillfälle att yttra sig under beredningen av ärendet, så att hans eller hennes inställning kan föras in i beslutsunderlaget. Medlemmen bör också beredas tillfälle att yttra sig i samband med att frågan skall företas till avgörande i styrelsen. I syfte att sörja för ett så bra beslutsunderlag som möjligt bör medlemmen beredas tillfälle att yttra muntligen inför styrelsen. Om det inte låter sig göra bör medlemmen under alla förhållanden beredas tillfälle att yttra sig skriftligen.

Som ovan konstaterats fanns vid den i målet aktuella tiden inte någon särskild reglering inom HGF för hur frågor om suspension skulle hanteras och följaktligen inte någon reglering av hur underlaget för ett beslut om suspension skulle vara utformat.

Av utredningen framgår dock att det fanns en ordning för beredning av ärenden till regionstyrelsen som innebar bl.a. att ett beslutsunderlag skulle upprättas och tillställas ledamöterna före styrelsemötet. Enligt vad utredningen visar fick dock inte ledamöterna i regionstyrelsen något underlag för beslutet om suspension före det aktuella mötet. Det innebar att alla styrelseledamöter inte hade fått del av de omständigheter som lades Greger Björkegren till last eller den utredning de grundades på. Den grundläggande förutsättningen om ett adekvat underlag för beslutet om suspension var alltså inte uppfyllt.

I god föreningssed ligger att de ärenden som skall tas upp på ett styrelsemöte framgår av en dagordning för mötet. Ett förslag till dagordning upprättas normalt inför varje styrelsemöte och fastställs sedan av styrelsen vid mötet. Inte sällan justeras förslaget till dagordning genom att föreslagna frågor justeras till sitt innehåll eller utgår eller genom att nya frågor tillkommer. Härigenom skapas förutsättningar för ett flexibelt styrelsearbete som enkelt kan anpassas efter uppkommande behov. I allmänhet är det fråga om okontroversiella frågor som styrelsens ledamöter är eniga om kan tas upp på dagordningen.

Utrymmet för att på detta sätt ta upp frågor av komplex natur eller av stor betydelse för föreningen eller en medlem måste dock anses vara mycket begränsat. Och det kan aldrig vara förenligt med god föreningssed att ta upp en fråga när det innebär att någon ledamot i styrelsen överrumplas. I detta fall togs frågan om suspension av Greger Björkegren upp efter att en majoritet av ledamöterna (åtta mot fem) beslutat att lägga till frågan "Förtroende för regionordförande". Den sålunda upptagna frågan om förtroende får i och för sig anses kunna inrymma frågan om suspension. Men att frågan togs upp vid sittande bord innebar att de ledamöter som tillhörde minoriteten överrumplades, även om de kände till att kritik hade riktats mot Greger Björkegren. Det sätt på vilket frågan togs upp på dagordningen för mötet var därmed inte förenligt med god föreningssed.

Av utredningen framgår att Greger Björkegren i tiden före regionstyrelsens beslut fått del av viss kritik som riktats mot honom, bl.a. i samband med en planeringskonferens i början av oktober 2014. Det innebär dock inte att Greger Björkegren hade beretts

tillfälle att ta del av alla de omständigheter som lades honom till last eller den utredning som de grundades på. Inte heller fick han någon möjlighet att yttra sig innan styrelsen fattade sitt beslut, utan anmodades i stället att lämna rummet där mötet ägde rum. Att Greger Björkegren förvägrades möjligheten att ta del av och efter rådruum yttra sig över det som lades honom till last var också i strid med de krav som måste ställas på beslut om suspension.

Av det anförda framgår att det sätt på vilket regionstyrelsens majoritet behandlade frågan om suspension inte alls svarade mot de krav som måste ställas på förfarandet vid beslut av detta slag. Tvärtom framstår det sätt på vilket frågan hanterades som något av ett skolexempel på hur det inte får gå till i en förening som HGF.

Som ovan anförts är det styrelsen i en förening som fastställer dagordningen för ett styrelsemöte och därigenom avgör vilka frågor som skall tas upp på mötet. På motsvarande sätt är det fullmäktige som avgör vilka frågor som skall tas upp på ett fullmäktigemöte. Utan ett uttryckligt stöd i stadgarna kan ordföranden för mötet inte ensam avgöra vilka frågor som skall tas upp. En annan sak är att ordföranden, inom ramen för sin uppgift att bereda och leda mötet, kan verka för att en medlem med förslagsrätt avstår från att lägga fram ett förslag om att en viss fråga skall tas upp. Att ordföranden vid regionfullmäktigemötet själv beslutade att frågan om upphävande av regionstyrelsens suspensionsbeslut inte skulle tas upp var således inte förenligt med god förenings sed.

Ordförandens vid regionfullmäktigemötet beslut innebar att frågan om upphävande av suspensionsbeslutet inte togs upp till prövning vid mötet. Även om beslutet att inte ta upp frågan var oförenligt med god förenings sed medförde det givetvis inte att fullmäktige "rätteligen beslutat att upphäva beslutet om suspendering". Den i HGF:s stadgar angivna ordningen för prövning av frågor om suspension, som i sig alltså får anses ha varit godtagbar, innebar prövning i regionstyrelsen med en möjlighet till överprövning i förbundsstyrelsen. Enligt stadgarna fanns således inte något krav på att frågan om suspension skulle underställas regionfullmäktige. Att frågan inte togs upp till prövning i regionfullmäktige kan därmed inte läggas till grund för ett anspråk på ersättning.

Rättelse/komplettering

Dom, 2018-01-03

Rättelse, 2018-03-07

Beslut av: rådmannen Bertil Sundin

RÄTTELSE av tingsrättens protokoll (aktbilaga 180)

I protokollet står på sidan 4 att ersättningen till vittnet Madeleine Hällgren om 770 kr ska utges av Greger Björkegren. Ersättningen ska rätteligen utges av Hyresgästföreningen.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2018-01-03
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 9354-15

PARTER**Kärande**

Greger Björkegren, 19560423-0333
Brantingsgatan 36 Lgh 1001
115 35 Stockholm

Ombud

1. Advokat Jens Tillqvist
Advokatfirman Cederquist KB
Box 1670
111 96 Stockholm

2. jur. kand. Malin Dunér
samma adress

Svarande

Hyresgästföreningen, 802001-5106
Box 7514
103 92 Stockholm

Ombud

1. Advokat Märten Lundmark
Danowsky & Partners Advokatbyrå KB
Box 16097
103 22 Stockholm

2. jur. kand. Malin Runnako Axén
Samma adress

DOMSLUT

1. Greger Björkegrens yrkanden ogillas.
2. Greger Björkegren ska ersätta Hyresgästföreningen för dess rättegångskostnader med 2 503 668 kronor, varav 2 500 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från

Dok.Id 1806117

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 651 40 E-post: stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se www.stockholmstingsratt.se	08-561 650 01	måndag – fredag 08:00–16:00

dagen för denna dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Hyresgästföreningen (HGF) är en ideell förening som nationellt består av nio regioner som styrs på central nivå av ett riksförbund. Den högsta beslutande församlingen på riksnivå är förbundsstämman, som utser en förbundsstyrelse. Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och väljer en regionstyrelse och en regionordförande. Region Stockholm är en av de nio regionerna. Inom HGF förekommer både anställda tjänstemän och förtroendevalda lekmän.

HGF antog år 2012 stadgar som är gällande på förhållandena i detta mål (Stadgarna). Regionstyrelsen kan enligt § 2.5 i Stadgarna besluta om att en medlem för viss tid eller tills vidare inte får inneha förtroendeuppdrag inom HGF, om det finns särskilda skäl (s.k. suspension). Regionstyrelsen kan även utesluta en medlem som motverkar HGF:s syfte eller bryter mot Stadgarna eller stadgeenligt fattade beslut, se § 2.3 i Stadgarna. Regionstyrelsens beslut kan överklagas till HGF:s förbundsstyrelse.

Greger Björkegren har varit aktiv medlem i HGF sedan början av 90-talet. På regionfullmäktige i april 2013 valdes han till ordförande för Region Stockholm. Förordnandet skulle vara i två år, dvs. till och med vårfullmäktige 2015. För uppdraget som ordförande erhöll Greger Björkegren ett arvode som utbetalades månadsvis.

Den 21 oktober 2014 beslutade Regionstyrelsen i Region Stockholm (Regionstyrelsen) att tills vidare suspendera Greger Björkegren från samtliga hans uppdrag i Region Stockholm (suspensionsbeslutet). Greger Björkegren överklagade suspensionsbeslutet till HGF:s förbundsstyrelse (Förbundsstyrelsen).

Den 29 november 2014 hölls ett regionfullmäktigemöte i Region Stockholm. Vid fullmäktigemötet yrkades att fullmäktige skulle upphäva suspensionen av Greger Björkegren. Mötesordföranden ställde inte proposition om upphävande av suspenderingen. Fullmäktige beslutade emellertid att uttala ett misstroendevotum mot vice regionordförande Marina Fredriksson samt att ge de personer som ansågs legat bakom suspenderingen av Greger Björkegren, de s.k. ”kuppmakarna”, en allvarlig reprimand.

Förbundsstyrelsen beslutade den 9 december 2014 att fastställa Regionstyrelsens beslut och avslå Greger Björkegrens överklagan gällande suspensionsbeslutet. Förbundsstyrelsen beslutade även att Greger Björkegren för tiden till och med den 20 november 2019 inte får inneha förtroendeuppdrag i HGF. Greger Björkegrens uppdrag som ordförande för Region Stockholm avslutades således innan hela mandattiden hade löpt ut.

Vid regionfullmäktigemöte den 25 april 2015 röstade medlemmarna fram en ny regionordförande. Greger Björkegren hade föreslagits för uppdraget av vissa medlemmar men redovisades inte som valbar av fullmäktiges ordförande, med hänvisning till att han var suspenderad.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Yrkanden om upphävande m.m. av beslut

- 1) Greger Björkegren har i första hand yrkat att tingsrätten ska upphäva
 - Regionstyrelsen för HGF Region Stockholms beslut den 21 oktober 2014 att suspendera Greger Björkegren,
 - Förbundsstyrelsen för HGF:s beslut den 9 december 2014 att fastställa regionstyrelsen för HGF Region Stockholms suspensionsbeslut från den 21 oktober 2014, samt

- Förbundsstyrelsen för HGF:s beslut den 9 december 2014 att utöka suspenderingen till att fram till och med den 20 november 2019 även omfatta förtroendeuppdrag utanför Region Stockholm.

2) I andra hand har Greger Björkegren yrkat att tingsrätten ska fastställa

- att regionfullmäktige för HGF Region Stockholm den 29 november 2014 har upphävt Regionstyrelsen för HGF Region Stockholms beslutet den 21 oktober 2014 att suspendera Greger Björkegren,

samt att tingsrätten ska upphäva

- Förbundsstyrelsen för HGF:s beslut den 9 december 2014 att fastställa Regionstyrelsens suspensionsbeslut, samt

- Förbundsstyrelsen för HGF:s beslut den 9 december 2014 att utöka suspenderingen till att fram till och med den 20 november 2019 även omfatta förtroendeuppdrag utanför Region Stockholm.

3) I tredje hand har Greger Björkegren yrkat att tingsrätten ska ändra

- regionfullmäktige för HGF Region Stockholms beslut den 29 november 2014 från ”att fullmäktige beslöt [...] att bifalla Ragnar von Malmborgs yrkande om att uttala ett misstroendevotum mot Mariana Fredriksson och ge kuppmaakarna i regionstyrelsen en allvarlig reprimand” till ”fullmäktige beslöt [...] att bifalla Ragnar von Malmborgs yrkande om att uttala ett misstroendevotum mot Marina Fredriksson och ge kuppmaakarna i regionstyrelsen en allvarlig reprimand samt upphäva suspenderingen” eller i vart fall på så sätt att regionfullmäktige även beslutade att upphäva Regionstyrelsen för Region Stockholms beslut den 21 oktober 2014 att suspendera Greger Björkegren,

samt att tingsrätten ska upphäva

- Förbundsstyrelsen för HGF:s beslut den 9 december 2014 att fastställa Regionstyrelsens suspensionsbeslut samt Förbundsstyrelsen för HGF:s beslut den 9 december 2014 att utöka suspenderingen till att fram till och

med den 20 november 2019 även omfatta förtroendeuppdrag utanför region Stockholm.

- 4) I fjärde hand har Greger Björkegren yrkat att tingsrätten ska upphäva
- Förbundsstyrelsens beslut den 9 december 2014 att utöka suspenderingen till att fram till och med den 20 november 2019 även omfatta förtroendeuppdrag utanför Region Stockholm.

Arvode

Arvode för återstående mandatperiod

Avseende den del av Greger Björkegrens mandatperiod som återstod när han suspenderades har Greger Björkegren yrkat att tingsrätten ska förplikta HGF att till honom betala:

- 1) i första hand 301 077 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen enligt följande:

- på beloppet 15 755 kr från den 31 oktober 2014,
- på beloppet 48 840 kr från den 30 november 2014,
- på beloppet 48 840 kr från den 31 december 2014,
- på beloppet 48 950 kr från den 31 januari 2015,
- på beloppet 48 950 kr från den 28 februari 2015,
- på beloppet 48 950 kr från den 31 mars 2015,
- på beloppet 40 792 kr från den 30 april 2015.

Avseende ränta har Greger Björkegren i andra hand yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet 301 077 kr från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 31 juli 2015.

- 2) i andra hand 240 861 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen enligt följande:

- på beloppet 12 604 kr från den 31 oktober 2014,

- på beloppet 39 072 kr från den 30 november 2014,
- på beloppet 39 072 kr från den 31 december 2014,
- på beloppet 39 160 kr från den 31 januari 2015,
- på beloppet 39 160 kr från den 28 februari 2015,
- på beloppet 39 160 kr från den 31 mars 2015,
- på beloppet 32 633 kr från den 30 april 2015.

Avseende ränta har Greger Björkegren i andra hand yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet 240 861 kr från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 31 juli 2015.

Avseende tid innan suspensionsbeslutet kunde verkställas

I den mån tingsrätten inte bifaller Greger Björkegrens yrkande avseende återstående mandatperiod har Greger Björkegren yrkat att tingsrätten ska förplikta HGF att till honom betala:

1) i första hand 77 199 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen enligt följande:

- på beloppet 15 755 kr från den 31 oktober 2014,
- på beloppet 48 840 kr från den 30 november 2014,
- på beloppet 12 064 kr från den 31 december 2014.

Avseende ränta har Greger Björkegren i andra hand yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet 77 199 kr från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 31 juli 2015.

2) i andra hand 61 759 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen enligt följande:

- på beloppet 12 604 kr från den 31 oktober 2014,
- på beloppet 39 072 kr från den 30 november 2014,
- på beloppet 10 083 kr från den 31 december 2014.

Avseende ränta har Greger Björkegren i andra hand yrkat ränta enligt 6 §

räntelagen på beloppet 61 759 kr från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 31 juli 2015.

Avseende för låg utbetalad ersättning

Avseende för lågt utbetalad ersättning för perioden från och med den 1 december 2013 till och med den 21 april 2014, har Greger Björkegren yrkat att tingsrätten ska förplikta HGF att till honom betala 104 319 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen enligt följande:

- på beloppet 9 790 kr från den 31 december 2013,
- på beloppet 9 768 kr från den 31 januari 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 28 februari 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 31 mars 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 30 april 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 31 maj 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 30 juni 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 31 juli 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 31 augusti 2014,
- på beloppet 9 768 kr från den 30 september 2014,
- på beloppet 6 617 kr från den 31 oktober 2014.

Avseende ränta har Greger Björkegren i andra hand yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på 104 319 kr från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 31 juli 2015.

Avseende ytterligare mandatperiod

Avseende påföljande mandatperiod har Greger Björkegren vidare yrkat att tingsrätten ska förplikta HGF att till honom betala:

1) i första hand 1 179 996 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 31 juli 2015.

För det fall tingsrätten finner att fordran förfaller i takt med att arvodet skulle betalas ut, vilket bestrids, ska ränta på det belopp om 155 008 kr som förfallit senast vid delgivning utgå från dagen för delgivning av stämning, den 31 juli 2015, medan ränta för utbetalningar som skulle ha skett efter den 31 juli 2015 i andra hand ska utgå enligt 6 § räntelagen enligt följande:

- på beloppet 48 950 kr från den 31 augusti 2015,
- på beloppet 48 950 kr från den 30 september 2015,
- på beloppet 48 950 kr från den 31 oktober 2015,
- på beloppet 48 950 kr från den 30 november 2015,
- på beloppet 48 950 kr från den 31 december 2015,
- på beloppet 48 730 kr från den 31 januari 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 29 februari 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 31 mars 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 30 april 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 31 maj 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 30 juni 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 31 juli 2016
- på beloppet 48 730 kr från den 31 augusti 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 30 september 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 31 oktober 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 30 november 2016,
- på beloppet 48 730 kr från den 31 december 2016,
- på beloppet 49 280 kr från den 31 januari 2017,
- på beloppet 49 280 kr från den 28 februari 2017,
- på beloppet 49 280 kr från den 31 mars 2017,
- på beloppet 47 637 kr från den 30 april 2017.

2) i andra hand 943 977 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämningsansökan.

För det fall tingsrätten finner att fordran förfaller i takt med att arvodet skulle betalas ut, vilket bestrids, ska ränta på det belopp om 124 007 kr som förfallit senast vid delgivning utgå från dagen för delgivning av stämning, den 31 juli 2015, medan ränta för utbetalningar som skulle ha skett efter den 31 juli 2015 i andra hand ska utgå enligt följande:

- på beloppet 39 160 kr från den 31 augusti 2015,
- på beloppet 39 160 kr från den 30 september 2015,
- på beloppet 39 160 kr från den 31 oktober 2015,
- på beloppet 39 160 kr från den 30 november 2015,
- på beloppet 39 160 kr från den 31 december 2015,
- på beloppet 38 984 kr från den 31 januari 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 29 februari 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 31 mars 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 30 april 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 31 maj 2015,
- på beloppet 38 984 kr från den 30 juni 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 31 juli 2016
- på beloppet 38 984 kr från den 31 augusti 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 30 september 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 31 oktober 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 30 november 2016,
- på beloppet 38 984 kr från den 31 december 2016,
- på beloppet 39 424 kr från den 31 januari 2017,
- på beloppet 39 424 kr från den 28 februari 2017,
- på beloppet 39 424 kr från den 31 mars 2017,
- på beloppet 38 110 kr från den 30 april 2017.

Samtliga Greger Björkegrens ränteyrkanden avser ränta till dess betalning sker.

HGF

HGF har bestritt Greger Björkegrens talan i sin helhet.

HGF har vitsordat ”sättet att beräkna räntan” samt storleken på prisbasbeloppet enligt lag (1962:381) om allmän försäkring till och med september 2016.

Båda parter har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER**Greger Björkegren****Tingsrätten är behörig att pröva HGF:s beslut**

Tingsrätten är behörig att pröva suspensionsbeslutet och på suspensionsbeslutet följande beslut i både formellt och materiellt hänseende eftersom suspenderingen av Greger Björkegren som regionordförande är att jämföra med en uteslutning ur HGF. I vart fall har suspensionsbeslutet varit av väsentlig ekonomisk betydelse för honom.

Arbetet som regionordförande har tidsmässigt motsvarat en heltidsanställning och krävt att Greger Björkegren varit nåbar. Han har inte kunnat ha någon annan anställning under tiden som regionordförande. Den månatliga ersättningen som han uppburit har varit hans huvudsakliga inkomstkälla.

Genom suspenderingen skildes Greger Björkegren från sin tjänst som regionordförande. Suspenderingen innebar bl.a. att han tills vidare inte fick inneha

förtroendeuppdrag inom HGF, att HGF slutade erlægga hans arvode, att HGF förbjöd honom att kandidera till eller erhålla nya uppdrag i HGF samt att HGF fråntog honom tillgång till sitt telefonnummer och sitt medlems-e-postkonto i HGF. Genom suspenderingen gick Greger Björkegren miste om sin huvudsakliga inkomstkälla, vilket utöver i målet yrkat arvode även inkluderat rätt till lunchkuponger samt arvode som HGF:s ledamot i hyresnämnden. Suspendingen har sålunda haft kännbara personliga och ekonomiska konsekvenser för Greger Björkegren och har i allt väsentligt avskurit hans möjlighet att utöva sitt medlemskap i HGF. Suspendingen är att jämställa med en uteslutning och den har också inneburit att Greger Björkegrens varumärke skadats.

Formella fel

1. Regionstyrelsens suspensionsbeslut den 21 oktober 2014

Beslutsunkten om suspension av Greger Björkegren togs upp på sittande regionstyrelsemöte den 21 oktober 2014. Något erforderligt underlag lämnades inte till styrelsens medlemmar och Greger Björkegren gavs inte möjlighet att få ta del av eller bemöta de anklagelser och den bevisning som riktades mot honom. Detta strider mot grundläggande rättssäkerhetsprinciper och medför att en ideell förening som HGF, vars verksamhet har ekonomisk betydelse för medlemmen, inte uppfyller kravet på att iaktta nödvändig omsorg för att få fram adekvat beslutsunderlag vid ärenden om uteslutning, som är att jämställa med en uteslutning eller som annars har kännbara ekonomiska och personliga konsekvenser för medlemmen. För sådana föreningar och ärenden åligger det även föreningen en på avtalsrättslig grund, utgörandes ett i vart fall underförstått avtalsvillkor, vilande skyldighet att gentemot medlemmen iaktta principen. Även Regionstyrelsen och Förbundsstyrelsen har sålunda varit skyldig att upprätthålla dessa grundläggande rättssäkerhetsprinciper vid sin prövning av frågor om suspension och uteslutning men har underlåtit att göra det.

Vidare var samtliga, och i vart fall så många att någon korrekt majoritet för suspensionsbeslutet inte hade kunnat erhållas vid styrelsemötet, av de 8 Regionstyrelseledamöter som röstade för att Greger Björkegren skulle uteslutas jäviga att fatta beslut i frågan eftersom de redan innan mötet överenskommit om att suspendera honom. Detta var alltså innan Greger lämnats möjlighet att ta del av de anklagelser och den bevisning som riktades mot honom samt möjlighet att bemöta anklagelserna.

Regionstyrelsen ägde sålunda inte behandla frågan och under alla omständigheter inte besluta om suspendering varför beslutet inte tillkommit i behörig ordning. Regionstyrelsen beslutade inte att suspenderingen fick verkställas genast. Och även om ett sådant beslut fattats har det varit utan verkan eftersom Regionstyrelsen inte ägt fatta ett sådant beslut.

Greger Björkegren överklagade suspensionsbeslutet i tid. Om suspensionsbeslutet tillkommit i behörig ordning, vilket bestrids, trädde sålunda suspensionsbeslutet i kraft först när Förbundsstyrelsens beslut att inte bifalla överklagandet delgetts Greger Björkegren och i vart fall inte tidigare än Förbundsstyrelsens beslut att inte bifalla överklagandet.

2. Regionfullmäktiges beslut den 29 november 2014

Vid regionfullmäktigemötet för Region Stockholm den 29 november 2014, vid vilken tid suspensionsbeslutet under alla omständigheter inte trätt i kraft, yrkades att fullmäktige skulle besluta om en reprimand mot de i Regionstyrelsen som stod bakom suspensionsbeslutet, uttala sitt misstroende mot vice regionordförande Marina Fredriksson, som var initiativtagare till suspensionsbeslutet, samt upphäva suspensionsbeslutet rörande Greger Björkegren. Regionfullmäktigemötets ordförande vägrade att ställa proposition på yrkandet till den del det avsåg att upphäva suspensionsbeslutet av Greger Björkegren. Ordförandens vägran var

felaktig eftersom regionfullmäktige är Region Stockholms högsta beslutande organ och sålunda har rätt att upphäva ett beslut om suspendering som fattats av det till regionfullmäktige direkt underordnade organet Regionstyrelsen. Regionfullmäktige biföll yrkandet.

Eftersom ordförandens vägran att ställa proposition på del av yrkandet var felaktig har fullmäktige rätteligen beslutat att upphäva beslutet om suspendering. Ordförandens felaktiga vägran har alternativt i andra hand fått som konsekvens att beslutet inte fått utformningen att regionfullmäktige upphävde suspensionsbeslutet. Beslutet hade rätteligen fått utformningen att regionfullmäktige upphävde suspensionsbeslutet om ordföranden inte förfarit felaktigt. I förstahandsalternativet är suspenderingen upphävd av regionfullmäktige den 29 november 2014 och i andrahandsalternativet ska domstolen ändra regionfullmäktigebeslutet så att suspenderingen upphävdes av regionfullmäktige den 29 november 2014 (dvs. ex tunc).

3. Förbundsstyrelsens beslut den 9 december 2014

Den 9 december 2014 beslutade Förbundsstyrelsen att fastställa Regionstyrelsens beslut. Eftersom Förbundsstyrelsen inte ensam är behörig att besluta om att suspendera medlem förutsätter giltigheten av beslutet att det fanns ett giltigt beslut från Regionstyrelsen att suspendera Greger Björkegren. Något sådant beslut fanns dock inte på grund av att i vart fall en av följande omständigheter förelåg: Regionstyrelsen har inte haft rätt behandla frågan, Regionstyrelsen hade inte särskilda skäl att suspendera Greger Björkegren med de begränsningar lagen ställer upp på sådana beslut och regionfullmäktige har under alla förhållanden upphävt beslutet den 29 november 2014. I vart fall ska domstolen ändra regionfullmäktigebeslutet så att suspenderingen upphävdes av regionfullmäktige den 29 november 2014. Giltigheten av Förbundsstyrelsens beslut förutsätter även att Förbundsstyrelsen haft erforderligt underlag för sitt beslut samt att Förbundsstyrelsen hade särskilda skäl för suspensionsbeslutet. Det har inte

Förbundsstyrelsen haft. Giltigheten av beslutet förutsätter även att Förbundsstyrelsen upprätthållit de grundläggande rättssäkerhetsprinciperna om Greger Björkegrens rätt att möta sin anklagare. Förbundsstyrelsen har emellertid fattat sitt beslut på grundval av ett material som Greger Björkegren aldrig getts möjlighet att ta del av och än mindre bemöta. Beslutet är även på denna grund ogiltigt och formellt felaktigt.

De formella bristerna har inte läkts eller ens kunnat läkas genom Förbundsstyrelsens beslut. Något erforderligt underlag förelåg inte vid Förbundsstyrelsens beslut. Greger Björkegren gavs inte möjlighet att ta del av eller bemöta det underlag som Förbundsstyrelsen må ha haft och bereddes sålunda inte heller vid Förbundsstyrelsens beslut möjlighet att ta del av eller bemöta de anklagelser och den bevisning som riktades mot honom.

Regionstyrelsens beslut var att Greger Björkegren tills vidare inte får inneha förtroendeuppdrag inom Region Stockholm. Samtidigt med beslutet den 9 december 2014 att fastställa Regionstyrelsens beslut beslutade Förbundsstyrelsen att Greger Björkegren för tiden fram till och med den 20 november 2019 inte får inneha förtroendeuppdrag i HGF. Detta innebar en utökning av Regionstyrelsens beslut om suspendering på så sätt att suspenderingen, till skillnad från Regionstyrelsens beslut, fram till och med den 20 november 2019 även omfattar förtroendeuppdrag i HGF utanför Region Stockholm. Utöver ovan nämnda skäl för ogiltighet är beslutet även ogiltigt redan på den grunden att Förbundsstyrelsen inte är behörigt att själv fatta beslut om att suspendera medlem. Inte heller ger en medlems överklagande av ett beslut om suspension Förbundsstyrelsen rätt att ändra beslutet till klagandens nackdel.

Materiella fel

Det förelåg inga särskilda skäl för suspendering av Greger Björkegren. Avsikten med stadgebestämmelsen är att den ska tillgripas endast vid allvarliga

överträdelser, så som medvetna ageranden i syfte att skada organisationen. De omständigheter som HGF har åberopat har antingen inte förelegat eller har i vart fall inte ensamma eller i kombination utgjort sådana särskilda skäl som rätten accepterar som grund för suspension. Inte heller har omständigheterna varit sådana att ett suspensionsbeslut varit förenligt med HGF:s avsikt med bestämmelsen och har i vart fall inte legat till grund för suspensionsbesluten.

Frågan om arvode

Arvodets storlek

Greger Björkegren har under perioden den 1 december 2013 till den 21 oktober 2014 erhållit 104 319 kr för lite i arvode för sitt arbete som regionordförande.

Regionfullmäktige i Stockholm fattade den 30 november 2013 enhälligt beslut om att arvodet till regionordföranden skulle motsvara ” 1,1 gånger prisbasbeloppet inom ramen 30 – 100 procent”. Det innebar att regionordföranden arvoderades utifrån arbetstidsomfattningen, dvs. att arvodet skulle uppgå till 1,1 multiplicerat med prisbasbeloppet gånger arbetstidsomfattningen inom ramen 30 - 100 procent. Regionordförandens arbetstidsomfattning var fram till och med den 30 november 2013 80 procent och den lön som betalades ut var således 1,1 gånger prisbasbeloppet gånger 80 procent.

Utifrån regionfullmäktiges beslut i november 2013 beslutade Regionstyrelsen den 25 januari 2014 enhälligt att Region Stockholms regionordförande skulle ha en arbetstidsomfattning om 100 procent från och med den 1 december 2013. Från och med denna dag ökade således arvodet till 1,1 multiplicerat med prisbasbeloppet multiplicerat med 100 procent.

Eftersom vissa personer ansåg att arvodet alltjämt skulle beräknas utifrån 80 procent, skickade Greger Björkegren i slutet på februari 2014 ett e-

postmeddelande till HGF:s lönekontor där han bad lönekontoret att bibehålla den tidigare omfattningen på 80 procent till dess frågan var slutligt klargjord av regionfullmäktige för Region Stockholm. Detta utgjorde inget avstående från rätten till ersättning.

Den 25 april 2015 beslutade Regionfullmäktige ”att regionens ordförande erhåller ett arvode motsvarande 1,1 gånger basbeloppet, gånger bedömd tidsomfattning inom ramen 30 – 100 procent av heltid” samt ”att tidsomfattningen beslutas av regionstyrelsen”. Härigenom bekräftade regionfullmäktige Regionstyrelsens rätt att besluta om omfattningen. HGF skulle därmed genast ha betalat den retroaktiva lön Greger Björkegren hade rätt till. Genom ansökan om stämning har Greger Björkegren under alla förhållanden återkallat alla instruktioner att inte betala ut det fulla arvodet han är berättigad till varför HGF senast vid delgivningen av stämningen varit skyldig att genast betala ut det fulla arvode han är berättigad till.

Greger Björkegren har sålunda erhållit för lågt arvode under elva månader avseende perioden den 1 december 2013 till den 21 oktober 2014, då suspensionsbeslutet fattades. HGF har endast betalat ersättning med 1,1 multiplicerat med 80 procent multiplicerat med prisbasbeloppet från och med den 1 december 2013 fram till suspenderingen den 21 oktober 2014. Greger Björkegren skulle rätteligen ha erhållit ett arvode om 1,1 multiplicerat med 100 procent under nämnda period. Prisbasbeloppet var 44 500 kr år 2013, 44 400 kr år 2014, 44 500 kr år 2015, 44 300 kr år 2016 och 44 800 kr år 2017.

Ränta utgår enligt 6 § räntelagen för varje månadsbelopp per den sista varje månad eftersom förfallodagen är bestämd i förväg (3 § räntelagen). I vart fall ska ränta utgå från dagen för delgivning av stämning (förfallen fordran 4 § räntelagen).

Arvode efter den 21 oktober 2014

HGF har inte betalat Greger Björkegren arvode från den 22 oktober 2014. Suspenderingen har således fått till direkt effekt att Greger Björkegren förlorat arvode under den återstående mandatperioden från den 22 oktober 2014 till och med den 25 april 2015. Beloppet uppgår, enligt Greger Björkegrens uppfattning om vad som beslutades den 25 januari 2014 till 301 077 kr, och utifrån HGF:s uppfattning till ett belopp om 240 861 kr.

Ränta ska utgå enligt 6 § räntelagen för varje månadsbelopp per den sista varje månad eftersom förfallodagen är bestämd i förväg (3 § räntelagen). I vart fall ska ränta utgå från dagen för delgivning av stämning (förfallen fordran, 4 § räntelagen).

Arvode för tiden innan suspensionsbeslutet kunde verkställas

Regionstyrelsens beslut om att utesluta eller suspendera medlem kan överklagas till Förbundsstyrelsen (§§ 2.3 och 2.5 i Stadgarna). Regionstyrelsen har inte rätt att besluta att ett beslut om uteslutning eller suspension genast ska verkställas. Regionstyrelsens beslut om att utesluta eller suspendera medlem får därför verkställas först från att tiden för överklagande gått ut eller, om beslutet överklagas, från Förbundsstyrelsens beslut att inte bifalla överklagandet. Regionstyrelsen beslutade inte att suspenderingen fick verkställas genast. Och även om ett sådant beslut fattats hade det varit utan verkan eftersom Regionstyrelsen inte ägt fatta ett sådant beslut. Greger Björkegren överklagade suspensionsbeslutet i tid. Om suspensionsbeslutet tillkommit i behörig ordning (vilket bestrids) trädde sålunda suspensionsbeslutet i kraft först när Förbundsstyrelsens beslut att inte bifalla överklagandet delgetts Greger Björkegren och i vart fall inte tidigare än Förbundsstyrelsens beslut att inte bifalla överklagandet. Beslutet om suspendering kunde sålunda under alla omständigheter inte verkställas förrän från och med Förbundsstyrelsens beslut den 9 december 2014. HGF har sålunda under alla förhållanden oriktigt underlåtit att betala Greger Björkegrens arvode från den 22 oktober 2014 till och med den 8

december 2014. Beloppet uppgår enligt Greger Björkegrens uppfattning om vad som beslutades den 25 januari 2014 till 77 199 kr, och utifrån HGF:s uppfattning till ett belopp om 61 759 kr.

Ränta ska utgå enligt 6 § räntelagen för varje månadsbelopp per den sista varje månad eftersom förfallodagen är bestämd i förväg (3 § räntelagen). I vart fall ska ränta utgå från dagen för delgivning av stämning (förfallen fordran, 4 § räntelagen).

Arvode för tiden efter april 2015

Inför fullmäktigemötet den 25 april 2015 nominerades Greger Björkegren att bli omvald som regionordförande för ytterligare två år, dvs. till och med fullmäktigemötet den 29 april 2017. Bl.a. fullmäktigeledamoten Johan Johansson, som företrädde en majoritet av de röstberättigade, begärde också vid fullmäktigemötet den 25 april 2015 att få välja Greger Björkegren som regionordförande för ytterligare två år. Eftersom HGF suspenderat Greger Björkegren vägrade fullmäktiges ordförande att ta upp valet av Greger Björkegren som regionordförande till beslut. Greger Björkegren blev därför inte valbar som regionordförande. Om Greger Björkegren inte suspenderats hade Greger Björkegren varit valbar som regionordförande vid fullmäktigemötet. En majoritet av de röstberättigade vid fullmäktigemötet den 25 april 2015 ville också välja Greger Björkegren till regionordförande för ytterligare två år, dvs. till och med fullmäktigemötet den 29 april 2017. I vart fall hade en majoritet av de röstberättigade vid fullmäktigemötet den 25 april 2015 velat välja Greger Björkegren till regionordförande för ytterligare två år om han inte dessförinnan suspenderats.

Suspenderingen har således fått till effekt att Greger förlorat arvode från och med den 26 april 2015 till och med den 29 april 2017. Beloppet uppgår enligt Greger

Björkegrens uppfattning om vad som beslutades den 25 januari 2014 till 1 179 996 kr, och utifrån HGF:s uppfattning till 943 977 kr.

Ränta ska utgå enligt 6 § räntelagen i första hand från dagen för delgivning av stämning (förfallen fordran, 4 § räntelagen, fordran är förfallen vid delgivning av stämning eftersom fordran avser skadestånd) och i andra hand från den senare dagen av dagen för delgivning av stämning och den sista i varje månad (om rätten skulle anse att fordran förfaller i takt med att arvodet skulle utbetalas, vilket bestrids).

Skadestånd i avtalsförhållande

HGF:s verksamhet har haft ekonomisk betydelse för Greger Björkegren. Suspensionsbeslutet är på de grunder som åberopats att jämställa med en uteslutning och har annars väsentliga ekonomiska och personliga konsekvenser för Greger Björkegren. Suspensionsbeslutet kan medföra skadeståndsskyldighet för HGF. En sådan prövning anses äga rum enligt avtalsrättsliga principer där HGF:s stadgar betraktas som ett led i det rättsförhållande mellan Greger Björkegren och HGF som har bildats genom medlemskapet. Om suspensionsbesluten på formell och materiell grund är felaktiga är sålunda HGF skyldigt att ersätta Greger Björkegren den skada som han lidit med anledning av HGF:s felaktiga beslut, vilka kan liknas med avtalsbrott i förhållande till Greger Björkegren.

HGF

Tingsrätten är inte behörig att pröva HGF:s beslut

Käromålet ska i första hand ogillas på den grunden att HGF är en ideell förening och tingsrätten är inte behörig att överpröva suspensionsbeslutet. Stadgarna reglerar exklusivt processen för att överklaga de beslut som fattas inom HGF. Den

överprövning som Förbundsstyrelsen enligt Stadgarna kan göra av regionstyrelsens beslut omfattar såväl den formella som den materiella riktigheten. Om tingsrätten ändå skulle komma fram till att tingsrätten är behörig att överpröva suspensionsbeslutet kan en sådan prövning endast avse den formella riktigheten av beslutet.

Suspenderingen är inte jämförbar med en uteslutning och har inte haft ekonomisk betydelse för Greger Björkegren på så sätt att den i frågan om tingsrättens behörighet ska likställas med en uteslutning. Förtroendevalda inom HGF arbetar ideellt och ofta vid sidan av sina vanliga arbeten. Ordförandeuppdraget är ett så kallat lekmanuppdrag vilket inte går att jämföra med en anställning. Det ekonomiska utbyte som Greger Björkegren haft som arvoderad förtroendevald är till sin natur kopplad till arbetsinsatsen. Posten som förtroendevald regionordförande är tidsbegränsad. När uppdraget upphör, upphör även rätten till arvode. Vid tiden för suspensionsbeslutet återstod ca sex månader av Greger Björkegrens mandatperiod som regionordförande. Förtroendeuppdraget har därmed inte heller av den anledningen haft en med anställning jämförbar ekonomisk betydelse för Greger Björkegren. Att bli omvald vid nästkommande mandatperiod är inte något en regionordförande kan förutsätta att bli.

Greger Björkegrens s.k. varumärke har heller inte skadats. Ordförandeuppdraget har heller inte varit nödvändigt för Greger Björkegrens möjlighet att utöva yrkesverksamhet i övrigt.

Det temporära suspensionsbeslutet är inte jämförbart med uteslutning och Greger Björkegrens rättigheter som medlem i HGF kvarstår. En suspenderad medlem åtnjuter fortsatt rösträtt och de medlemsförmåner som bl.a. följer av § 3 i Stadgarna. Den väsentligt mer ingripande sanktionen "Uteslutning" regleras i § 2.3. Greger Björkegren agerar som att han inte anser sig utesluten ur HGF utan profilerar sig som en ytterst aktiv medlem.

Suspensionsbeslutet var formellt och materiellt riktigt

I andra hand ska käromålet ogillas eftersom suspensionsbeslutet var såväl formellt som materiellt riktigt.

Hanteringen har varit formellt riktig

Regionstyrelsen har möjlighet att besluta om ”att medlem för viss tid eller tills vidare inte får inneha förtroendeuppdrag inom Hyresgästföreningen”.

Suspensionsbeslutet har fattats i enlighet med HGF:s etablerade mötespraxis vilken Greger Björkegren har eller bör ha varit väl införstådd med. Greger Björkegren har vid ett flertal tillfällen muntligen informerats om den interna kritiken. Han förbereddes även på detta strax före mötet den 21 oktober 2014 och erbjöds ett avgångsvederlag som han tackade nej till.

Förbundsstyrelsen har, efter att ha tagit del av ett omfattande material från Regionstyrelsen, konstaterat att Regionstyrelsens beslut den 21 oktober 2014 fattats i enlighet med Stadgarna. Därefter, den 9 december 2014, har Förbundsstyrelsen fastställt Regionstyrelsens beslut. För det fall formella brister förelegat i Regionstyrelsens beslut, vilket bestrids, har dessa läkts i och med Förbundsstyrelsens beslut.

Det förnekas att Regionstyrelsen tillsammans eller någon av styrelseledamöterna för sig varit jävig. För det fall att tingsrätten skulle anse Marina Fredriksson jävig, vilket bestrids, har det ändå förelegat majoritet för de av Regionstyrelsen fattade besluten den 21 oktober 2014 rörande suspensionen.

Såväl Regionstyrelsens som Förbundsstyrelsens beslut har fattats i enlighet med Stadgarna. Beslut om suspension gäller till dess annat beslut fattas av Förbundsstyrelsen enligt Stadgarna. Detta är HGF:s huvudregel vid beslut vid

suspension och uteslutning.

Det bestrids att ordförandens vägran vid regionfullmäktigemötet den 29 november 2014 att ställa propositionen om suspenderingens upphävande vid regionfullmäktige skulle fått till följd att suspensionsbeslutet hade upphävts. Regionfullmäktige saknade därtill möjlighet att ta upp frågan om suspensionsbeslutets riktighet till prövning eftersom detta enligt Stadgarna exklusivt tillkommer Förbundsstyrelsen. Detta upplystes mötesdeltagarna om den 29 november 2014 vid regionfullmäktige.

Regionstyrelsens beslut har inneburit att Greger Björkegren tills vidare inte får inneha förtroendeuppdrag inom HGF. Förbundsstyrelsen har inte utökat Regionstyrelsens beslut. Vad avser den begränsning av tiden som framgår av Förbundsstyrelsens beslut kan det inte ses som något annat än till Greger Björkegrens fördel.

Besluten har varit materiellt riktiga

Det har förelegat särskilda skäl för Regionstyrelsen att suspendera Greger Björkegren. Uppdraget som regionordförande är uttalat ansvarsfullt och självständigt. Höga krav på etik, kompetens och allmän redlighet ställs på den representant som ska utföra uppdraget och leva upp till förtroendet från medlemmarna. Greger Björkegren har – på ett sätt som varit skadligt för HGF – misskött utförandet av sitt uppdrag som ordförande i Region Stockholm genom att:

- a) agera i strid med förbundsstämmans och regionfullmäktiges beslut,
- b) bryta mot HGF:s arbetsordning,
- c) vara oförmögen att hålla i möten,
- d) komma oförberedd till möten, föredrag och andra sammankomster,
- e) sakna kunskap om HGF:s verksamhet och mål,
- f) vara oförmögen att samarbeta,

- g) vara oförmögen att representera HGF på ett godtagbart sätt,
- h) agera i strid med HGF:s etiska regelverk, samt,
- i) skapa en otrygg och fientlig arbetsmiljö på regionkontoret i Stockholm genom mobbing och på ett hotfullt sätt uppmana chefer på regionkontoret att "göra sig av med" medarbetare som på olika sätt misshagar Greger Björkegren.

Sammantaget har dessa omständigheter medfört att förtroendet för Greger Björkegren har förbrukats. Det har därmed förelegat särskilda skäl för regionstyrelsens beslut om suspension.

Regionordförandens arvode

Genom enhälligt beslut av fullmäktige i Region Stockholm den 30 november 2013 bestämdes att arvodet till ordföranden Greger Björkegren ska vara oförändrat och uppgå till 80 procent av 1,1 prisbasbelopp, d.v.s. 39 160 kr (prisbasbeloppet för 2013 var 44 500 kr). För 2014 reviderades arvodet ned till 39 072 kr (prisbasbeloppet för 2014 var 44 400 kr). Fullmäktiges beslut har bekräftats av Regionstyrelsen den 23 januari 2014 och av regionfullmäktige den 29 november 2014. Greger Björkegren har inte rätt till något högre arvode.

Återstående mandatperiod

Det förelåg särskilda skäl att suspendera Greger Björkegren och beslutet är såväl materiellt som formellt riktigt. Beslutet justerades i protokollet och verkställdes omedelbart. Greger Björkegrens påstående att Regionstyrelsen saknade rätt att besluta att ett beslut skulle verkställas omedelbart är felaktigt.

Hypotetiskt omval

Det förnekas att Greger Björkegren skulle ha blivit omvald till regionordförande.

Saknar rätt till skadestånd

Greger Björkegren saknar rätt till skadestånd. Suspenderingen är inte att likställa med uteslutning och förtroendeuppdraget går inte att jämföra med en anställning. Suspensionsbeslutet är korrekt i såväl formellt som materiellt hänseende. Arvodet till förtroendevald är till sin natur tidsbegränsat och kopplat till arbetsinsatsen. Upphör förtroendeuppdraget i förtid, oavsett skäl, saknas uppsägningstid eller annan rätt till ersättning. Greger Björkegren har därför inte lidit någon ersättningsgill ekonomisk skada. Greger Björkegren har i vart fall underlåtit att begränsa sin skada genom att inte ta annan skälig anställning.

DOMSKÄL

Partsförhör har hållits med Greger Björkegren och Marie Linder. På Greger Björkegrens begäran har vittnesförhör hållits med Simon Safari, Lennart Spång, Fredric Ericsson, Johan Johansson, Per Björklind, Christer Hedberg, Mikael Höglund och Theodossiou Lambrini. På HGF:s begäran har vittnesförhör hållits med Madeleine Hällgren, Barbro Engman, Jan-Peter Mattson, Annika Billström, Jan Johnsson, Gunilla Thorin, Jörgen Johansson och Marina Fredriksson. Båda parter har åberopat vittnesförhör med P.G. Nyström och Björn Johansson. Båda parter har också åberopat skriftlig bevisning som tagits upp vid huvudförhandlingen.

Är tingsrätten behörig att pröva beslutet om suspension?

HGF är en ideell förening och omfattas därför inte av någon särskild föreningsrättslig lagstiftning i motsats till t.ex. bolag och ekonomiska föreningar. För de sistnämnda associationsformerna finns regler som innebär bl. a. att allmän domstol kan pröva olika beslut som fattats av stämmor och styrelser. En anledning till att ideella föreningar inte är lagreglerade är att de anses ha rätt att själva råda över sin interna verksamhet.

Enligt praxis kan allmän domstol emellertid överpröva vissa beslut fattade i en ideell förening. Allmän domstol anses alltid kunna pröva ett beslut om uteslutning av en medlem i en ideell förening i formellt hänseende. Däremot har prövning av ideella föreningars beslut om uteslutning enligt huvudregeln inte ansetts kunna ske på materiell grund annat än undantagsvis (se t.ex. NJA 1970 s. 394, NJA 1977 s. 129, NJA 1990 s. 687, NJA 1998 s. 293, NJA 1998 s. 717 och NJA 2016 s. 962).

Avgörande för om en materiell prövning har tillåtits har varit om medlemskapet har haft betydelse för medlemmens yrkesverksamhet eller haft stor praktisk eller ekonomisk betydelse för medlemmen. Prövningen anses i sådana fall ha skett enligt avtalsrättsliga principer varvid den ideella föreningens stadgar har betraktats som ett led i det rättsförhållande som har bildats genom medlemskapet (se NJA 1990 s. 687 och NJA 2016 s. 962).

I förevarande fall är det inte fråga om ett beslut om uteslutning av en medlem i en ideell förening utan om ett beslut av en styrelse att avsätta en person från en förtroendevald post som ordförande och också ett beslut att förbjuda honom att inneha förtroendeposter i föreningen under viss tid (suspension). Såvitt tingsrätten har kunnat utröna har en sådan fråga inte prövats i rättspraxis.

Greger Björkegren har hävdatt att suspensionsbeslutet är att jämställa med ett beslut om uteslutning vilket HGF har förnekat.

Enligt tingsrättens mening finns det en hel del skillnader mellan suspension och uteslutning som motiverar att situationerna inte helt kan jämföras i nu aktuellt hänseende.

Medlemskap i en förening gäller normalt tills vidare och upphör vanligen inte förrän medlemmen begär utträde. Greger Björkegren är fortfarande medlem i HGF.

Uppdraget att vara regionordförande var däremot tidsbundet, i detta fall två år från valet av ordföranden, låt vara att suspensionen sedermera kom att innebära fem års

avstängning. Greger Björkegren kan givetvis inte ha utgått från att uppdraget skulle fortsätta genom att han blev omvald när mandattiden gått ut.

Det är ostridigt att Greger Björkegren genom beslutet inte har gått miste om de förmåner och rättigheter som tillkommer medlemmar i HGF såsom rösträtt, motionsrätt, rätt att delta på HGF:s stämmor, rätt att företrädas av HGF i hyrestvister m.m. Dessa förmåner är av både mer allmänt socialt slag men har också ekonomisk betydelse för medlemmarna. Ingenting har framkommit som tyder på att Greger Björkegren genom suspensionen har avskurits sina möjligheter att utöva sitt medlemskap i HGF.

Greger Björkegren har såsom ordförande haft en del resurser till sitt förfogande såsom telefon, dator m.m., vilka ostridigt drogs in när ordförandeskapet upphörde. Även arvode (och lunchkuponger) som varit förenat med uppdraget har utgått. Arvodet uppgick till i vart fall cirka 40 000 kr per månad och får därför anses ha haft inte obetydlig ekonomisk betydelse för Greger Björkegren. Det ska emellertid sägas att vid suspensionen återstod endast cirka sex månader av mandattiden för ordförandeuppdraget.

För flertalet förtroendeuppdrag inom en förening utgår sällan något arvode. Att arvodet och de övriga resurser som Greger Björkegren haft till sitt förfogande upphörde med uppdraget är naturligt och kan inte jämföras med situationen när medlemsförmåner dras in genom ett beslut om uteslutning. Har en förtroendevald och en förening emellertid kommit överens om visst arvode kan naturligtvis tvister om omfattningen av detta m.m. prövas i allmän domstol. Denna fråga kommer att behandlas nedan.

I de fall där allmänna domstolar har prövat om det funnits materiella skäl (detsamma bör avse prövningen av formaliteten) för uteslutning har som framgått denna prövning skett enligt avtalsrättsliga principer varvid den ideella föreningens stadgar har betraktats som ett led i det rättsförhållande som har bildats genom medlemskapet. Medlemmen har således genom medlemskapet ansetts ha vissa rättigheter gentemot

föreningen och inskränkningen av dessa genom ett beslut om uteslutning har inneburit en rättsförlust som domstolar har kunnat pröva i vart fall i formellt hänseende och i vissa fall även på materiell grund.

När någon utses till ett förtroendeuppdrag får denne generellt inte några särskilda rättigheter i förhållande till föreningen, eller annorlunda uttryckt, så innebär förtroendeposten i sig inte en rättighet. Uppdraget bygger på ett förtroende från föreningen gentemot den som åtagit sig uppdraget med innebörd att denne i vissa situationer ska företräda föreningen i förhållande till andra eller utföra annan nytta inom föreningen. Förtroendeuppdraget kan därför inte, såsom i uteslutningsfallen, anses vila på avtalsrättsliga principer vilket är en utgångspunkt för att en allmän domstol ska pröva en fråga om uteslutning.

Även om Greger Björkegrens suspendering enligt tingsrättens mening inte direkt går att jämföra med en uteslutning är frågan om beslutet om suspension ändå är ett sådant beslut som bör kunna prövas av en allmän domstol.

I rättspraxis finns ett antal fall där allmän domstol har prövat andra beslut än om uteslutning som en ideell förening har fattat. Det har rört sig om olika sanktioner för medlemmar och andra. Exempel på detta finns i avgörandet NJA 1930 s. 228 där en av Svenska travsällskapet tillsatt överdomstol förklarar att ägaren till en häst gått miste om ett pris och förpliktat ägaren att utge visst bötesbelopp; avgörandet NJA 1948 s. 572 där Sveriges apotekarförbund ådömt vite till en till förbundet ansluten apoteksinnehavare; i avgörandet NJA 1948 s. 581 där Svenska västkustfiskarnas centralförbunds styrelse ålagt medlem att betala ”böter” för att han överträtt förbud mot fiske på viss tid; i hovrättsavgörandet RH 1997:111 där Svenska Travsportens Centralförbund beslutat om påföljd i form av kör- och tillträdesförbud för en travtränare som påstått ha överträtt ett tävlingsreglemente för travsporten och i hovrättsavgörandet RH 1999:92 där Svenska Kennelklubben beslutat att frånta en medlem hans auktorisation som tävlingsdomare. Hovrätten uttalade i det sist nämnda avgörandet att i äldre praxis har allmän domstol ansetts kunna pröva om ideella

föreningars beslut om andra sanktioner än utslutningar har fattats på ett formellt riktigt sätt och uttalade också att allmänna lämplighetsskäl talar för att en domstol ska ha möjlighet att ta ställning till det fall som prövades i hovrätten dvs. om kennelklubbens beslut fattats i enlighet med gällande stadgar.

Gemensamt för de redovisade fallen har varit att det rört sig om ganska ingripande sanktioner såsom beslut om "böter", viten, kör- och tillträdesförbud av en kommersiellt inriktad travtränare (hovrätten ansåg i trav-fallet att situationen kunde jämföras med uteslutning av medlem i idrottsförening och att medlemskapet var av stor ekonomisk betydelse för den uteslutne). I inte obetydlig mån har besluten haft karaktär av myndighetsutövning utförda av organ som föreningarna själva har bildat och också haft sådana verkningar för den som drabbats av besluten. Kennelklubbens fall skiljer sig något från de övriga men kan ändå, enligt tingsrättens mening, inte jämföras med beslutet om suspension av Greger Björkegren.

Bsluten har med hänsyn till sin ingripande karaktär varit lämpliga för en domstol att pröva. De som drabbats av sanktionerna har ålagts skyldigheter ("böter" och vite) eller så har deras möjlighet att utöva viss verksamhet inskränkts (travtränaren och tävlingsdomaren). Det har således varit fråga om skyldigheter och rättigheter i mer traditionell bemärkelse. Som tingsrätten uttalat ovan är ett förtroendeuppdrag i en ideell förening normalt inte förenat med sådana rättigheter för den förtroendevalde gentemot föreningen. Det nu sagda innebär att det också med beaktande av de nämnda rättsfallen förefaller mindre lämpligt att ta upp beslutet att suspendera Greger Björkegrens till prövning i allmän domstol.

Tingsrätten anser också att det finns anledning att vid bedömningen av tingsrättens formella behörighet något beröra frågan om de sakliga skälen för beslutet. För suspendering krävs enligt HGF:s stadgar § 2.5 att det funnits särskilda skäl. HGF har anfört flera skäl för beslutet om suspendering såsom att Greger Björkegren agerat i strid med förbundsstämmans och regionfullmäktiges beslut, att han varit oförmögen att leda sammanträden, samarbetssvårigheter m.m. Greger Björkegren har förnekat dessa

påståenden. HGF:s inställning innebär ytterst att genom de tillkortakommanden som man tillvitat Greger Björkegren har förtroendet för honom förbrukats vilket utgör särskilda skäl för suspension. Tingsrätten konstaterar att det således handlar om huruvida den bestämmande majoriteten i Regionstyrelsen som enligt Stadgarna haft behörighet att suspendera en annan styrelseledamot har haft förtroende för Greger Björkegren eller inte. Det förefaller olämpligt att en allmän domstol i en situation som den förevarande ska pröva var gränsen för ett uteblivit förtroende går. Lite tillspetsat skulle man kunna säga att vid en sådan prövning som utmynnar till Greger Björkegrens favör bestämmer domstolen att det inte funnits skäl för majoriteten att inte ha förtroende för Greger Björkegren. Det förefaller inte önskvärt att en domstol ska pröva denna fråga.

Den nu redovisade bedömningen innebär också att bestämmelserna i artikel 6 Europeiska konventionen d. 4 nov. 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna inte medför att allmän domstol är skyldig att pröva frågan om giltigheten av suspensionsbeslutet. Att inneha en förtroendepost i en ideell förening kan nämligen inte anses motsvara en civil rättighet i konventionens mening (jfr NJA 2003 s. 527).

Vid en samlad bedömning blir tingsrättens slutsats att det beslut om suspendering som tagits angående Greger Björkegren inte är en fråga som tingsrätten lämpligen bör pröva vare sig i formellt eller materiellt hänseende. Därmed inte sagt att det helt kan uteslutas att det kan finnas situationer när ett beslut om suspension eller motsvarande av en förtroendevald person skulle kunna prövas i allmän domstol. En sådan prövning skulle möjligen kunna ske enligt t.ex. diskrimineringsrättslig lagstiftning eller vid påstått brott eller motsvarande grund (jfr vid uteslutning NJA 1990 s. 687).

Några synpunkter avseende beslutets riktighet i formellt hänseende

Tingsrätten vill oavsett sin bedömning ovan uttala sig något i frågan om det beslut som tagits om suspendering varit korrekt i formellt hänseende.

Beslutet fattades av Regionstyrelsen för HGF Region Stockholm vid ett styrelsesammanträde den 21 oktober 2014. Det är utrett att sammanträdet föregicks av ett samtal mellan Greger Björkegren, Annika Billström och Jan Johnsson där man upplyste Greger Björkegren att styrelsen avsåg att avsätta honom som ordförande. Greger Björkegren fick vid detta samtal möjlighet att "avträda frivilligt" vilket han inte gjorde. Vid fastställande av dagordningen på mötet tillfördes en punkt med texten: "Förtroende för regionordförande". Av § 76 b i protokollet från sammanträdet framgår följande: "Marina Fredriksson föreslår att regionstyrelsen riktar en misstroendeförklaring mot Greger Björkegren och att han suspenderas från samtliga sina uppdrag i Hyresgästföreningen region Stockholm". En sluten omröstning genomfördes. Röstetalet blev "8 Ja 5 Nej". Det har framkommit att det egentligen var två som röstade nej medan tre personer i styrelsen reserverade sig. En av de två som röstade nej var Greger Björkegren (under pseudonym). Greger Björkegren överklagade senare beslutet till HGF:s förbundsstyrelse. Den 9 december beslutade Förbundsstyrelsen på vissa angivna skäl bl.a. att fastställa Regionstyrelsens beslut om suspension, att Greger Björkegren för tiden till och med den 20 november 2019 inte får inneha förtroendeuppdrag i HGF.

Enligt Stadgarna § 2.5 gäller följande: Om särskilda skäl föreligger kan regionens styrelse besluta att medlem för viss tid eller tills vidare inte får inneha förtroendeuppdrag inom Hyresgästföreningen [...].

Tingsrätten konstaterar att beslutet är fattat av en majoritet av styrelsen i Region Stockholm som är det organ som då var behörigt att besluta om suspension.

Tingsrätten konstaterar vidare att Förbundsstyrelsen i behörig sammansättning efter Greger Björkegrens överklagande har fastställt beslutet.

Högsta domstolen har gjort uttalanden angående formella krav på beslut i två ideella föreningar med innebörd att vissa brister ibland kan tillåtas utan att beslutet blir ogiltigt (NJA 1977 s. 129 och NJA 1990 s. 687). I de avgörandena handlade det

visserligen om föreningar som var väsentligt mindre än HGF men principen får ändå anses vara att bedömningen av den formella handläggningen inte kan göras såsom om det varit fråga om bedömningen av handläggningen i en domstol eller ens hos en myndighet. Detta innebär att även om en del av de förhållanden som Greger Björkegren framför inte utan vidare skulle godtas i formellt hänseende när en domstol handlägger ett mål, kan formerna för en ideell förenings hantering av en fråga inte jämföras med domstolens.

Greger Björkegren har anfört ett flertal skäl till varför beslutet eller besluten är formellt felaktiga.

Bristande underlag och Greger Björkegrens möjligheter att bemöta kritiken m.m.

HGF har inte ifrågasatt att det inte lämnades något särskilt underlag till ledamöterna vid sammanträdet. Däremot har det framkommit att Greger Björkegren i vart fall delvis bevistade mötet. Marie Linder har berättat att företrädare för Region Stockholm anmält till Förbundsstyrelsen en vecka i förväg att ett beslut om suspendering skulle träffas på sammanträdet. Styrelseledamoten Simon Safari som var med under mötet har uppgett att han reserverade sig mot beslutet eftersom det inte var ordentligt berett. Styrelseledamoten Fredric Ericsson har sagt att det "helt plötsligt" ställdes en fråga om suspendering. Styrelseledamoten Lennart Spång har uppgett att man före själva beslutet diskuterade i två timmar och att det såvitt han minns inte fanns något särskilt beslutsunderlag på mötet. Styrelseledamoten Madeleine Hällgren har berättat att de åtta som röstade för suspendering hade diskuterat frågan tidigare och att de problem man ansåg ligga bakom beslutet även hade diskuterats på förbunds nivå.

Tingsrätten konstaterar att redan genom det faktum att endast åtta av tretton ledamöter röstade för suspension framgår det att det har funnits olika viljor och åsikter kring frågan om suspension. Det har också framgått att den drivande majoriteten för ett beslut om suspension undanhållit vissa ledamöter information om att denna fråga skulle behandlas vid sammanträdet.

Inte desto mindre har det framgått av Marie Linders, Annika Billströms och Madeleine Hällgrens uppgifter att man inom ledande grupper i HGF under en längre tid diskuterat frågan om suspension och också framfört kritik mot Greger Björkegren för hans sätt att sköta ordförandeskapet. När frågan väl kom upp på dagordningen har det säkerligen för vissa ledamöter och antagligen för Greger Björkegren framstått som överraskande och som en "kupp". Tingsrätten finner emellertid att det inte förekommit sådana brister avseende underlaget för beslutet eller Greger Björkegrens möjlighet till bemötande av detsamma, att detta skulle utgöra skäl att underkänna beslutet i formellt hänseende. Den omständigheten att Marina Fredriksson och andra i Regionstyrelsen i förväg hade bestämt sig för att försöka rösta bort Greger Björkegren som ordförande gör dem inte jäviga med följd att beslutet skulle vara ogiltigt.

När det gäller frågan om från vilken tidpunkt beslutet skulle gälla anges det i protokollet att "Punkten ska omedelbart justeras". Enligt förbundsjuristen P.G. Nyström, Björn Johansson och Annika Billström innebär detta att beslutet omedelbart träder i kraft. Tingsrätten konstaterar att detta torde överensstämma med allmänna föreningsrättsliga principer. Det innebär således att beslutet gällde från och med den 21 oktober 2014 och således då fullmäktige hade sitt möte den 29 november 2014.

Överklagandet

Flera av HGF:s vittnen har redogjort för hur överklagandeförfarandet gått till. Björn Johansson har särskilt redogjort för hur den s.k. stadgruppen berett ärendet inför Förbundsstyrelsens avgörande och att man då granskat suspensionsbeslutet i såväl formellt som materiellt hänseende. Han har också uppgett att man hade ett möte på Nalen med Greger Björkegren inför prövningen och att man då upplyste Greger Björkegren om skälen för beslutet. Av dessa uppgifter framgår att Förbundsstyrelsen haft ett inte obetydligt underlag vid prövningen.

I frågan om att Förbundsstyrelsen tidsbestämt suspensionen på fem år konstaterar tingsrätten, i enlighet med HGF:s uppfattning, att detta inte innebar en försämring för Greger Björkegren då det första beslutet av regionstyrelsen inte var tidsbestämt.

Förbundsstyrelsens beslut innebar också att suspensionen kom att avse alla förtroendeposter inom HGF, vilket är en utvidgning i förhållande till Regionstyrelsens beslut som endast avsåg Region Stockholm. Det går emellertid inte att jämställa HGF:s överklagandeförfarande med en rättegång i allmän domstol i fråga om regler om s.k. ”reformatio in pejus”. Även om utvidgningen av beslutet i geografiskt hänseende kan betraktas som en formell brist kan detta knappast leda till att det ursprungliga beslutet är ogiltigt på sätt Greger Björkegren har hävdad.

Fullmäktigemötet den 29 november 2014

Tingsrätten konstaterar att suspensionsbeslutet gällde vid denna tidpunkt och att Greger Björkegren också hade överklagat beslutet till Förbundsstyrelsen. Det har framkommit att ordföranden vid mötet Christer Hedberg inte fann förutsättningar för att formellt ta upp frågan om att förklara suspensionsbeslutet ogiltigt och att någon omröstning i denna fråga därför inte skedde. Däremot framgår av protokollet att fullmäktige beslöt att bifalla ett yrkande ”om att uttala ett mistroendevotum mot Marina Fredriksson och ge kuppmaakarna i regionstyrelsen en allvarlig reprimand”. Den omständigheten att en misstroendeförklaring uttalades av en majoritet, enligt protokollet 63-60, kan inte anses innebära att fullmäktige beslutade att Regionstyrelsens beslut om suspension upphävdes eller på annat sätt inte skulle gälla. Enligt tingsrättens mening har i enlighet med Stadgarna fullmäktige inte heller haft formell möjlighet att göra detta. Enligt Stadgarna är nämligen frågan om suspension av någon i en regionstyrelse en fråga som tillkommer den regionstyrelsen.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten att det formella förfarandet varit i allt väsentligt godtagbart.

Frågan om arvode*Arvodets storlek*

Enligt § 6.2.2 i Stadgarna är det regionsfullmäktige som bestämmer om arvoden till bl.a. Regionstyrelsens ledamöter. Vid fullmäktigestämma den 30 november 2013 bestämdes att arvodena skulle vara oförändrade och att arvodet till regionordföranden skulle motsvara 1,1 prisbasbelopp inom ramen 30-100 procent. Parterna är som tingsrätten har uppfattat det ense om att i vart fram till denna tidpunkt motsvarade Greger Björkegrens arbetsinsats 80 procent.

Enligt ett styrelseprotokoll för Regionstyrelsen den 25 januari 2014 bestämdes att regionordförandens arbetstidsomfattning per den 1 december 2013 skulle vara 100 procent. Av beslutet anges emellertid inte att även arvodet bestämdes till en högre nivå.

Frågan gäller om Greger Björkegrens arvode ska beräknas på 1,1 basbelopp av 100 procents arbete eller som tidigare 1,1 basbelopp på 80 procents arbetsinsats. Tingsrätten noterar att regionfullmäktige den 25 april 2015, alltså ungefär ett halvår efter att Greger Björkegren slutat att vara ordförande beslutade att arvodet skulle beräknas utifrån 1,1 basbelopp inom ramen 30-100 procent av heltid och att denna tidsuppfattning skulle beslutas av Regionstyrelsen. Det är oklart om denna beslutanderätt för styrelsen kunde tillämpas bakåt i tiden, alltså om den skulle kunna omfatta Regionstyrelsens beslut den 25 januari 2014, ungefär 15 månader tidigare.

Enligt den utredning som Ernst & Young gjort angående frågan och som har åberopats av HGF, kan man inte utan vidare sluta sig till att styrelsens beslut den 25 januari 2014 innebär att Greger Björkegrens arvode ska beräknas på 1,1 basbelopp av heltidsarbete. Greger Björkegren har också själv ansett att frågan varit osäker vilket framgår av mail från Greger Björkegren till Therese Flank. Som tingsrätten har konstaterat är det oklart

om fullmäktiges beslut syftade bakåt i tiden. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att Greger Björkegren inte har visat att han är berättigad till den yrkade mellanskillnaden.

Arvode efter den 21 oktober 2014

Greger Björkegren har begärt arvode för tiden från beslutet om suspension den 21 oktober 2014 fram till dess att mandatperioden gick ut i april 2015. Som tingsrätten konstaterat ovan justerades beslutet om suspension omedelbart och beslutet blev därigenom verkställbart. Greger Björkegrens arvode har såvitt har framkommit varit beroende av hans arbetsinsats. Eftersom Greger Björkegren inte arbetade som ordförande efter beslutet om suspension och eftersom detta beslut omedelbart blev verkställbart – se ovan tingsrättens uttalande angående det formella förfarandet vilket det saknas skäl att upprepa här – har Greger Björkegren inte rätt till arvode för tiden efter den 21 oktober 2014.

Arvode för tiden efter april 2015

En rätt till arvode för nästpåföljande mandatperiod, alltså för tiden april 2015 till april 2017 förutsätter att Greger Björkegren på fullmäktigemötet i april 2015 skulle blivit vald till ordförande i två år till. Greger Björkegren har uppgett att han skulle blivit ordförande med hänsyn till det stöd han hade i föreningen. Så som tingsrätten har uttalat finns det inte skäl att underkänna beslutet om suspension i formellt hänseende. Greger Björkegren har därmed rent faktiskt inte varit valbar för mandatperioden med början i april 2015. Under alla förhållanden finner tingsrätten att Greger Björkegren inte visat att han skulle blivit vald till ordförande. Greger Björkegrens talan i denna del ska därför inte bifallas.

Sammanfattning

Tingsrätten har ansett att den saknar behörighet att pröva frågan om suspensionen varit korrekt i såväl formellt som materiellt hänseende. Tingsrätten har härutöver diskuterat frågan om några formella fel ändå har förekommit. Tingsrätten har uttalat att det inte förekommit några sådana formella fel att Greger Björkegrens yrkanden om upphävande av beslut m.m. skulle ha kunnat bifallas. Tingsrätten har vidare funnit att det inte har visats att HGF är skyldigt att betala ytterligare arvode till Greger Björkegren.

Rättegångskostnader

Eftersom Greger Björkegren är tappande part i målet ska han enligt huvudregeln 18 kap. 1 § rättegångsbalken betala ersättning till HGF för föreningens rättegångskostnader. HGF har yrkat ersättning med 3 439 918 kr, inklusive mervärdesskatt, mestadels utgörande ombudsarvode. Greger Björkegren har överlämnat till rätten att bedöma beloppets skälighet. Enligt tingsrätten är beloppet väl högt med hänsyn till målets art och omfattning, låt vara att förberedelsen tyngts av olika processuella frågor. Tingsrätten anser att Greger Björkegrens ersättningskyldighet för ombudsarvode skäligen bör bestämmas till sammanlagt 2 500 000 kr inklusive mervärdesskatt. För övriga kostnader, 3 668 kr, ska HGF tillerkännas rätt till full ersättning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 401)

Överklagande senast 2018-01-24 ställs till Svea hovrätt.

Prövningstillstånd krävs.

Bertil Sundin

Elisabeth von Salomé

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett i domen intaget beslut som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas.

Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.